

Handboek

Voedsel- en Voederveiligheid Akkerbouw (VVAK)

**1 certificatieschema voor akkerbouwmatig
geteelde gewassen**

**Hygiëncode voor de akkerbouw, zoals bedoeld in
Verordening (EG) nrs. 852/2004 en 1831/2005**

Inclusief duurzaamheidseisen SAI-FSA v3.0 'goud'

Teelt- en bewaarseizoen 2024 - 2025

Inhoudsopgave

1	Algemeen	2
1.1	REIKWIJDTE.....	2
1.2	BEHEER	2
1.3	BEGRIPPEN	3
1.4	GEWASINDELING	4
1.5	DOEL EN WERKWIJZE	5
1.6	SAI-FSA.....	6
2	Aan- en afmeldingsprocedure	7
3	Beoordelingscriteria	8
3.1	INLEIDING	8
3.2	TEELT VAN GGO-GEWASSEN	8
3.3	TRACEERBAARHEID EN TERUGHALEN VAN PARTIJEN	9
3.4	DUURZAME TEELT/BIOMASSA	10
3.5	SCHEMA BEOORDELINGSCRITERIA VVAK	10
4	Controle.....	33
4.1	INLEIDING	33
4.2	AFSPRAAK VOOR CONTROLE	33
4.3	FREQUENTIE CONTROLE.....	33
4.4	CONTROLE TIJDENS HET TEELTSEIZOEN EN BEWAARSEIZOEN	34
4.5	INSPECTIEVERSLAG EN CERTIFICERING	35
4.6	SCHORSING / INTREKKING CERTIFICAAT	35
4.7	KOSTEN.....	36
4.8	ACTUALISATIE / GELDIGHEID DOCUMENTEN	36
5	Bemonstering en analyse.....	37
5.1	RESIDUEN GEWASBESCHERMINGS- EN BEWAARMIDDELEN	37
5.2	ANDERE ONGEWENSTE STOFFEN.....	38
5.3	ANALYSEMETHODE.....	38
5.4	TERUGKOPPELING / RAPPORTERING.....	38
6	Afgifte VVAK-certificaat.....	39
7	Bezwaar	40
7.1	BEZWAARPROCEDURE	40
7.2	PARITAIR SAMENGESTELDE COMMISSIES	40
7.3	BEWIJSSTUKKEN	41
	Bijlage A: Criteria voor CI's	42
	Bijlage B: Lijst door Akkerbouw Certificeringsoverleg erkende CI's.....	43
	Bijlage C: Informatie CI naar afnemers en beheerder van VVAK	44
	Bijlage D: Gewasindeling	45
	Bijlage E: VVAK modules.....	47

Voorwoord

Voor u ligt het Handboek Voedsel- en Voederveiligheid Akkerbouw (VVAK). Het VVAK is een gezamenlijk initiatief van telers en afnemers en het volgt de ontwikkelingen in de markt. Belangrijke doelen bij de start in 2005 maar ook nu zijn het faciliteren van de telers met akkerbouwmatig geteelde gewassen en het voorkomen van onnodige en dubbele inspecties. In dat kader kunnen de volgende mijlpalen worden genoemd:

- Vanaf 2005 invulling van de wettelijke verplichting inzake traceerbaarheid en recall.
- Goedkeuring in januari 2006 als hygiëncode voor voedsel (food)
- Goedkeuring in augustus 2008 als hygiëncode voor diervoeder (feed)
- Samenwerking onder de naam A-net met nationale schemahouders in omliggende landen (Vegaplan in België, QS in Duitsland, SwissGAP in Zwitserland, AMAGAP in Oostenrijk en Red Tractor in het Verenigd Koninkrijk).
- Introductie van door de telers en afnemers opgestelde duurzaamheidseisen in 2011. Deze werden in 2012 aangevuld en opgenomen in de vrijwillige module: 'Duurzaam Akkerbouw Bedrijf (DAB)'.
• Erkenning in oktober 2012, bij een jaarlijkse inspectie, als nationale invulling van de Renewable Energy Directive (RED)-eisen (de "bijmengverplichting"). Dit heeft betrekking op borging van de duurzaamheid van de in Nederland geproduceerde biomassa.
- Wederzijdse erkenning van VVAK en het Belgische Vegaplan in oktober 2016.
- Beoordeling van de DAB-module op FSA 2.1 'goud' niveau door SAI in 2018.
- Besluit van GMP-international medio 2019 dat VVAK 100% voldoet aan de regels voor de teelt van voedermiddelen en door afnemers van diervoedergrondstoffen gebruikt kan worden als invulling van het door GMP voorgeschreven "Poortwachtersprincipe".
- Integratie van de SAI-FSA-eisen in de basis-eisen van VVAK en het besluit van het SAI-platform in mei 2023 om VVAK te erkennen als gelijkwaardig aan SAI-FSA 3.0 'goud'. De DAB-module heeft geen toegevoegde waarde meer en is vervallen.

Ook nu weer is er aanleiding om het VVAK te wijzigen:

- Suggesties van een CI om schorsing van een gewasmodule mogelijk te maken voor telers die geen vast bouwplan hebben.
- Het ACO heeft besloten om de overstap naar een andere CI eenvoudiger te maken.
- Verzoek vanuit het Actieplan plantgezondheid inzake emissieprotocollen.
- Verzoek van Cosun Beet Company om de gewasmodule voor suikerbieten ook te gebruiken voor cichorei.
- De VAVI heeft besloten om de borging van de residu-monitoring en vervolgcacties te versterken.

De belangrijkste wijzigingen in VVAK t.o.v. het vorige seizoen zijn beschreven in hoofdstuk 1 van de Telerhandleiding en ook zichtbaar gemaakt in hoofdstuk 2 (de zelfbeoordeling).

Eind 2024 zal de discussie gestart worden voor de volgende actualisatie.

1 Algemeen

1.1 Reikwijdte

Akkerbouwmatige teelt, oogst, eenvoudige fysieke bewerking, transport en bewaring van gewassen voor de verwerkende industrie, m.n. zetmeelaardappelen, consumptieaardappelen (friet, chips, puree, enz), suikerbieten & cichorei, (industrie)groenten (incl. uien) en granen (incl. maïs), zaden en peulvruchten. Daarnaast kan het VVAK-schema, indien gewenst, ook gebruikt worden bij (andere) akkerbouwmatig geteelde gewassen, ook die niet aan de verwerkende industrie worden geleverd, zoals witlofpennen, kruiden en gras (voor inkuilen/hooi). Het overzicht met gewasmodules en welke gewassen daartoe behoren is opgenomen in **bijlage D**). Ook kan de pootaardappelteelt als consumptie- of zetmeelaardappelteelt gecertificeerd worden als (een gedeelte van) de oogst als consumptie- of zetmeelaardappel wordt of kan worden afgezet. De pootaardappelen dienen dan wel te voldoen aan de eisen die gelden voor consumptie- resp. zetmeelaardappelen!

De producten zijn bestemd voor humane en/of dierlijke consumptie dan wel non-food/non feed toepassingen (w.o. energieproductie). De hygiëncode behelst echter alleen de bestemming van producten voor de humane en dierlijke consumptie (levensmiddelen c.q. diervoeders). De eisen op het gebied van duurzaamheid zijn opgenomen om te voldoen aan SAI-FSA versie 3.0 op 'goud' niveau. Deze erkenning is belangrijk voor de afnemers en/of de producenten zelf.

De doelgroep is het teeltbedrijf. De reikwijdte van een VVAK-certificaat eindigt daar waar de verantwoordelijkheid voor het product wordt overgedragen aan de afnemer (bijv. bij oogst of aflevering in opdracht van de afnemer dan wel eigendomsoverdracht), tenzij de afnemer aan het teeltbedrijf tijdig de bewijzen verstrekt dat de volgende (bovengenoemde) processtap(pen) op het teeltbedrijf voldoet/voldoen aan de in dit certificatieschema gestelde eisen.

Bij gemengde bedrijven die de oogst (deels) op het eigen bedrijf gebruiken, eindigt voor dat (deel van het) geoogst product de reikwijdte van het VVAK-certificaat zodra het be-/verwerkt of opgeslagen is/wordt in een inrichting die normaliter behoort tot de dierlijke tak van het bedrijf. Tot de dierlijke tak behoren bijvoorbeeld de maal-/mixinstallatie en opslagsilo. Opslag/droging in een aardappelbewaarplaats valt wel onder de reikwijdte van VVAK.

Daar waar in de VVAK documenten gesproken wordt over "afzet", betreft dit afzet aan derden. Bij "afzet/gebruik", betreft dit ook "eigen gebruik".

1.2 Beheer

Borging van voedsel- en voederveiligheid en duurzaamheid is van groot belang in de akkerbouwketens. Hierin speelt VVAK sinds 2005 een belangrijke rol. Het schema, bestaande uit 4 documenten (t.w. Handboek, Telerhandleiding, Criteria voor de CI en de Extra bijlage (interpretatie)), wordt beheerd door BO Akkerbouw.

De inhoud van VVAK wordt bepaald door het Akkerbouw Certificeringsoverleg (ACO), waarin de ketenpartijen uit de sectoren uitgangsmateriaal (Plantum NL), teelt (LTO en NAV), handel (NAO en Comité van Graanhandelaren), verwerking (VAVI, Cosun Beet Company, AVEBE en Vigef) en loonwerk (Cumela/ProAct) samenwerken. Het ACO wordt gefaciliteerd door BO Akkerbouw door het voorzitterschap te verzorgen en het secretariaat te voeren. Ook is de exploitatie van VVAK onderdeel van de financiële huishouding van BO Akkerbouw.

VVAK wordt jaarlijks geactualiseerd. Daarbij wordt een aantal stappen onderscheiden:

- verzamelen van relevante onderwerpen/problemen en suggesties voor verbetering, vanuit de verschillende gewasketens, de CI's en het HACCP-team;
- uitwerking + formuleren van voorstellen door het secretariaat;
- discussie + besluitvorming door ACO inzake de voorstellen;
- Opstellen concept-VVAK-documenten + bespreking met CI's i.v.m. uitvoerbaarheid en harmonisatie;
- Vaststelling VVAK-documenten;
- Publicatie op site BO Akkerbouw.

De nieuwe versie vervangt uiterlijk 2 maanden na publicatie de oude versie. Het streven is 1 april publiceren, 1 juni in werking.

Het bestuur van BO Akkerbouw heeft in maart 2022 besloten dat advisering en besluitvorming gescheiden gaan worden. De structuur is nog niet bekend, maar verwacht wordt dat het ACO zal gaan fungeren als College van Deskundigen (CvD).

1.3 Begrippen

De volgende begrippen worden in dit document gebruikt:

Handboek: Dit handboek beschrijft aan welke eisen telers die direct of indirect leveren aan de verwerkende industrie moeten voldoen om in aanmerking te komen voor het VVAK-certificaat, hoe dit wordt getoetst, door wie en op welke wijze. Tevens staat hierin vermeld hoe wordt gerapporteerd naar betreffende schakels in de keten o.a. ten behoeve van de traceerbaarheid (naspeurbaarheid).

VVAK-certificaat: is een certificaat dat een teler verkrijgt nadat door een CI is vastgesteld dat het teeltbedrijf aan de eisen van het VVAK-certificatieschema voldoet. Op dit certificaat wordt aangetekend voor welke gewassen het certificaat geldend is.

Teler: de primaire producent van de akkerbouwmatig geteelde gewassen.

Teeltbedrijf: het bedrijf waar de gewassen geteeld worden. Dit betreft meestal een akkerbouwbedrijf. Hierbij horen ook de werkzaamheden die door derden (bijv. loonwerker) voor deze teler worden uitgevoerd in de akkerbouwmatige teelt, oogst, eenvoudige fysieke bewerking (bijv. drogen, inkuilen/balen maken, pletten, hakselen, enz.), transport en bewaring, waar deze teler verantwoordelijk voor is.

Perceel: is een stuk akkerbouwland, bedoeld voor de teelt van een gewas met eenzelfde gewasbehandeling, voorzien van een unieke naam of perceelscode. Dit is tegelijkertijd de eenheid waarvoor gegevens worden geregistreerd (registratie-eenheid).

Afnemer: is een bedrijf dat het geteelde product afneemt van de teler om dat vervolgens óf in het eigen bedrijf verder te verwerken óf te verkopen aan een verwerkend bedrijf óf te vervoederen aan dieren.

CI: zie 'Controlerende Instantie'

Controlerende Instantie (CI): Een derde, door het Akkerbouw Certificeringsoverleg erkende, onafhankelijke instantie die voldoet aan de eisen gesteld in bijlage A. Controlerende Instantie wordt ook wel aangeduid met 'Inspectie Instelling' (II), zoals bij het accreditatieproces onder

NEN-EN-ISO/IEC 17020:2012. Op grond van de controles is de Controlerende Instantie gemachtigd tot de uitgifte van het VVAK-certificaat.

Beoordelingscriteria: de risico's uit de generieke HACCP analyse met bijbehorende beheersmaatregelen die beoordeeld worden met behulp van een zelfbeoordeling/checklist (zie hoofdstuk 2 van de Telerhandleiding) op het teeltbedrijf op basis van aantoonbaarheid en implementatie van de betreffende beheersmaatregelen.

GGO: is een genetisch gemodificeerd organisme.

Aardappelen Verwerkende industrie: hierbij wordt bedoeld op de teelt van aardappelen voor de aardappelverwerkende industrie (chips, frites), excl. zetmeelaardappelen.

GZP: indien in deze beoordelingsrichtlijn gesproken wordt over GZP, dan wordt hiermee bedoeld de groep granen, zaden en peulvruchten (incl. stro).

GMP+: betreft het certificatieschema GMP+ Feed Safety Assurance (GMP+ FSA) van GMP+ International, waarmee bedrijven aantoonbaar waarborgen dat diervoeders voldoen aan de wettelijke voorschriften en aan de bovenwettelijke eisen, overeengekomen met ketenpartijen.

Loonwerk: hieronder wordt verstaan elke vorm van machinale werkzaamheden uitgevoerd door derden (bijv. loonwerkers, collega-akkerbouwers, burenhulp).

SAI-FSA: Farm Sustainability Assessment (FSA) van het Sustainable Agriculture Initiative Platform (SAI). Met dit benchmarkschema kunnen certificatieschema's beoordelen in hoeverre wordt voldaan aan de door de afnemers, voedingsmiddelenindustrie en retail gestelde eisen op het gebied van duurzame teelt. De score wordt uitgedrukt in brons, zilver en goud.

FSA: zie SAI-FSA.

Bijkoop: het overnemen (al dan niet tegen betaling) van een gewas/product dat niet op het eigen teeltbedrijf is geteeld/geproduceerd, maar wel onder het eigen VVAK-certificaat wordt afgezet.

Drinkwaterkwaliteit: water dat voldoet aan de normen van de Drinkwaterwet en Drinkwaterbesluit (van 1 juli 2011).

Consumptieaardappelen: aardappelen voor de aardappel verwerkende industrie (chips/frites/vlokken), maar ook aardappelen voor de versmarkt (tafel/kleinverpakkers).

Zuiveringslib (ook wel rioolslib, (afval)waterzuiveringslib, (riool)zuiveringslib, enz. genoemd): Artikel 1e van het Uitvoeringsbesluit Meststoffenwet beschrijft het als volgt:

- slib, dat afkomstig is van een installatie voor de zuivering van huishoudelijk, stedelijk of industrieel afvalwater dan wel ander afvalwater van soortgelijke samenstelling als huishoudelijk, stedelijk en industrieel afvalwater; of
- slib, dat afkomstig is van septictanks en andere installaties voor de verzameling, afvoer en behandeling van afvalwater met uitzondering van vet- en zandvangsters.

1.4 Gewasindeling

VVAK kent gewasmodules voor:

- zetmeelaardappelen,

- consumptieaardappelen,
- (industrie)groenten,
- granen, zaden en peulvruchten,
- suikerbieten & cichorei en
- overige

In **bijlage D** is per gewasgroep (module) vermeld welke akkerbouwmatige geteelde gewassen daartoe behoren.

1.5 Doel en werkwijze

Het VVAK heeft tot doel een optimale voedsel- en voederveiligheid te waarborgen voor de akkerbouwmatige teelt, oogst, transport en bewaring van gewassen voor de verwerkende industrie. Daarnaast is traceerbaarheid (naspeurbaarheid) in de keten van teler tot afnemer een belangrijk element, evenals het voldoen aan de duurzaamheidseisen, zoals SAI-FSA, die aan de producenten worden gesteld.

Het VVAK-certificatieschema is uitgewerkt door het Akkerbouw Certificeringsoverleg. In dit Akkerbouw Certificeringsoverleg zijn de belangrijkste akkerbouwketens vertegenwoordigd.

HACCP als basis

Het eisenpakket is gebaseerd op een generieke HACCP analyse van de teelt, oogst, transport en bewaring waarbij elke stap in beeld is gebracht. Hoewel een HACCP analyse niet verplicht is voor primaire bedrijven, is hiervoor bij het opstellen van het VVAK schema wel gekozen omdat de uitwerking daarvan relatief eenvoudig en overzichtelijk is. Bijkomend voordeel is dat met deze benadering in ieder geval de punten in bijlage 1 van de Verordening (EG) nr. 852/2004 van het Europees Parlement en de Raad van 29 april 2004 (inzake levensmiddelenhygiëne), worden afgedekt.

De inventarisatie met betrekking tot de HACCP analyse houdt in dat bij alle stappen is nagegaan waar mogelijk gevaar zou kunnen ontstaan met betrekking tot de voedselveiligheid. De meest van belang geachte risico's zijn benoemd en er is aangegeven welke beheersmaatregelen (tevens beoordelingscriteria) genomen dienen te worden om het potentiële risico tot een aanvaardbaar niveau terug te dringen of beter, te elimineren (zie hoofdstuk 3).

Onafhankelijke controle

De onafhankelijke controle uitgevoerd door een CI is erop gericht om vast te stellen dat ook daadwerkelijk de noodzakelijk geachte (preventieve) beheersmaatregelen in voldoende mate zijn genomen. Tevens dienen telers registraties van gebruikte gewasbeschermingsmiddelen, meststoffen en kiemremmingmiddelen bij te houden ter verificatie van de genomen beheersmaatregelen.

Bijlage A bevat de eisen die aan de CI's worden gesteld. **Bijlage B** bevat de lijst met erkende CI's. In **bijlage A van de Telerhandleiding** zijn de eisen verwoord die aan de registratie gesteld worden.

Bemonstering

Ter verificatie van beheersmaatregelen kunnen voor bepaalde gewassen (aselect of gericht) monsters van gewas of knollen genomen worden om deze te analyseren, bijvoorbeeld op mogelijke aanwezigheid van residuen van gewasbeschermingsmiddelen (zie hoofdstuk 5).

Certificaat

Het VVAK-certificaat met bijbehorende bijlage(n) wordt verkregen als en is het bewijs dat aan alle in dit certificatieschema gestelde eisen in voldoende mate is voldaan (zie ook hoofdstuk 6). Op het certificaat is vermeld op welke gewasgroep/modules of gewassen (bij gewasmodule 'Overige') het certificaat van toepassing is, alsmede vóór welke datum de volgende controle gaat plaatsvinden. De geldigheidsduur is maximaal 3 jaar, afhankelijk van het moment van de (verrassings)controle.

1.6 SAI-FSA

Door het Sustainable Agriculture Initiative Platform (SAI) is een benchmarkschema opgesteld, genaamd Farm Sustainability Assessment (FSA), waarmee certificatieschema's kunnen beoordelen in hoeverre wordt voldaan aan de binnen de afnemers, voedingsmiddelenindustrie en retail breedgedragen eisen op het gebied van duurzame teelt. De score wordt uitgedrukt in brons, zilver en goud. VVAK scoort i.c.m. Nederlandse wetgeving bij FSA versie 3.0 'goud'.

SAI heeft in april 2021 versie 3 gelanceerd, waarin enkele nieuwe aspecten zijn benoemd waarvan hierna is vermeld of en hoe deze in VVAK zijn opgenomen:

- Verification - traceerbaarheid / mass balance methode: zie [H3.3](#).
- Farm Management & Community - FSA2: In Nederland wordt het eigendomrecht al meer dan 2 eeuwen geregistreerd bij het Kadaster. Om die reden is het n.v.t.
- Chemical Control - FSA39A Red listed PPPs: de lijst is gecheckt en daarbij zijn geen rood-gemarkeerde middelen geïdentificeerd die nog een officiële toelating in Nederland hebben. Hierdoor volstaat eis [2.7.1](#) (gebruik toegelaten middelen).
- Chemical Control - FSA39B Amber listed PPPs: de lijst is gecheckt en daarbij zijn geen oranje-gemarkeerde middelen geïdentificeerd waarbij de voorwaarden voor gebruik door SAI worden ingeperkt. Hierdoor volstaat [2.7.1](#) (volgen wettelijk gebruiksvorschrift).

2 Aan- en afmeldingsprocedure

Een teler kan zich aanmelden bij één van de aangewezen CI's vermeld in **bijlage B** (de meest actuele lijst is beschikbaar op: www.bo-akkerbouw.nl/dit-doen-wij/certificering). Indien de teler zich voor het eerst aanmeldt voor een voedselveiligheidscertificaat (zie **bijlage E**) óf een nieuwe gewasgroep (module) toevoegt, dan dient deze aanmelding te geschieden minimaal 4 weken vóór aflevering van de oogst/product.

Overeenkomst

Met het aanmelden sluit u een overeenkomst met de CI, hetgeen een voorwaarde is voor deelname.

Automatische verlenging

Indien een teler zich eenmaal heeft aangemeld voor het VVAK-certificaat, dan wordt de teler de daaropvolgende jaren door de CI benaderd voor controle(s). Zonder tegenbericht van de teler vindt automatisch verlenging van de aanmelding plaats.

Het opzeggen van het contract met de CI (afmelding) mag op elk willekeurig moment in een jaar. Het VVAK-certificaat blijft de rest van het teeltseizoen geldig tenzij de geldigheid van het certificaat eerder afloopt. Indien wordt overgestapt naar een andere CI, wordt dit beschouwd als nieuwe deelnemer en wordt eerst een controle verricht alvorens een nieuw certificaat te verstrekken (zie hoofdstuk 4.3). Dit geldt niet indien wordt voldaan aan hetgeen gesteld is in hoofdstuk 3.2 van de Telerhandleiding. **Bijlage M van de Telerhandleiding** kan worden gebruikt om over te stappen met behoud van de resterende geldigheidsduur van het VVAK-certificaat.

Toevoegen of (tijdelijk) beëindigen van modules

In hoofdstuk 3.2 van de Telerhandleiding is vermeld hoe u gewasmodules kunt toevoegen en (tijdelijk) beëindigen. Tijdelijk beëindigen wordt aangeduid met 'schorsen'. **Bijlage N van de Telerhandleiding** kan worden gebruikt om de wijziging door te geven aan de CI.

Juistheid bedrijfsgegevens

Indien de teler verschillende bedrijfsnamen hanteert voor hetzelfde teeltbedrijf (KvK-inschrijving), dan kan de teler deze bij aanmelding opgeven, ten einde het certificaat geldig te laten zijn voor alle door de teler geteelde producten, ongeacht op welke naam deze geleverd worden.

Bedrijfslocatie

Aanvullend op de n.a.w.-gegevens kan een teler, uitsluitend met instemming van de CI, een eventuele GLN-code van het teeltbedrijf laten registreren en vermelden op het VVAK-certificaat.

3 Beoordelingscriteria

3.1 Inleiding

In dit VVAK-certificatieschema is de teelt van akkerbouwgewassen verdeeld in de volgende vier belangrijke processtappen:

- teeltfase (1);
- oogst/bewerking/inschuren (2);
- opslag/bewaring (3);
- transport/uitschuren/afleveren (4).

Bij iedere afzonderlijke processtap is geïnventariseerd welke aspecten een mogelijk risico of gevaar met betrekking tot de voedsel- of voederveiligheid (zouden kunnen) opleveren. Van iedere processtap is vervolgens aangegeven welke preventieve beheersmaatregelen tijdens de teelt tot en met de aflevering getroffen dienen te worden om de kans op een ongeluk/calamiteit, die tot een voedsel- of voederonveilige situatie zou kunnen leiden, tot een minimum te reduceren en tot een aanvaardbaar niveau terug te brengen.

Zelfbeoordeling/checklist

De door de teler in acht te nemen preventieve maatregel is zodanig geformuleerd dat deze eveneens dienst doet als controleerbare norm voor een onafhankelijke CI en als zelfbeoordeling/checklist voor de teler (zie hoofdstuk 2 van de Telerhandleiding). Deze checklist dient (bij voorkeur bij de start van het teeltseizoen) ingevuld en ondertekend te worden en op het bedrijf te blijven. De CI zal hier naar vragen bij een bedrijfsbezoek. Hiermee toont de teler aan dat hij op de hoogte is van de (meest recente) eisen.

Voorbeeldformulieren

Tevens is een aantal voorbeeldformulieren beschikbaar:

- registratie gewasbeschermingsmiddelen, meststoffen en kiemremmersmiddelen (bijlage B van de Telerhandleiding)
- vastlegging klachten en calamiteiten (bijlage C van de Telerhandleiding).
- tracering van partijen (bijlage D van de Telerhandleiding).
- graanconditionering (bijlage E van de Telerhandleiding).
- registratie instructie hygiëneregels (bijlage F van de Telerhandleiding).
- bedrijfsplan duurzaamheid (bijlage I van de Telerhandleiding).
- water(gebruiks)plan (bijlage L van de Telerhandleiding).

De teler is niet verplicht de getoonde formulieren te gebruiken, een andere wijze van registreren is ook toegestaan, mits voldaan wordt aan de eisen vermeld in bijlage A van de Telerhandleiding.

3.2 Teelt van ggo-gewassen

De teelt van ggo-gewassen voor consumptiedoeleinden is alleen toegestaan na expliciete goedkeuring van de wetgever. Sinds eind jaren '90 zijn geen ggo-variëteiten voor commerciële teelt toegelaten en het is niet de verwachting dat binnen afzienbare tijd proeven of commerciële teelt met ggo's zal gaan plaatsvinden. Daarom volstaat het schema met één eis (2.3.1) waarmee dit kan worden bevestigd.

3.3 Traceerbaarheid en terughalen van partijen

De herkomst van partijen in de keten moet gewaarborgd zijn. EU-wetgeving stelt hieraan met ingang van 1-1-2005 eisen. De Algemene Levensmiddelen Verordening, ook wel General Food Law genoemd, vereist dat ieder voedselproducerend bedrijf (incl. de primaire sector) in staat is om informatie over de herkomst van de grondstoffen en leveranties van producten te verstrekken. Deze bedrijven dienen over procedures en systemen te beschikken die deze informatie kunnen opleveren. Het toezicht hierop vanuit de overheid vindt plaats vanuit de Nederlandse Voedsel- en Waren Autoriteit (NVWA).

Als er redenen zijn “om te veronderstellen dat een product niet voedselveilig is”, dan dient het voedselproducerend bedrijf procedures te starten om het product uit de handel te nemen en de NVWA hiervan in kennis te stellen (artikel 19, lid 1¹ van de ALV). Hierbij is van groot belang dat een risicopartij volledig uit de handel genomen kan worden.

Voor het primaire bedrijf zijn deze eisen gecombineerd met de eisen vanuit de afnemers en als volgt vertaald naar het VVAK-schema:

1. overzicht van de percelen: perceelsnaam/-nummer, locatie, gewas, ras, oppervlakte;
2. registratie van bespuitingen, overige chemische behandelingen, bemestingen en 1^e oogstdatum;
3. bewaren van inkoopbonnen (en/of facturen) van zaaizaden en pootgoed;
4. registratie waar welke partij is opgeslagen: minimaal identificatie wat herkomst is van iedere partij (perceel waarvan product afkomstig is) en hoeveelheid (raming). Optioneel: op cel/box/kist partij-identificatie vermelden;
5. registratie afgeleverde partijen (zowel af land als bij aflevering per cel/box): datum, afnemer, hoeveelheid afgeleverd product (ton), evt. bonnummers;
6. Bij aflevering: erop toezien zien dat de juiste partij wordt opgehaald.

Opmerking: bij de teelt van suikerbieten & cichorei, zetmeelaardappelen en granen, zaden en peulvruchten is onderdeel 4 niet van toepassing.

Bewaartermijn van de registraties is minimaal 5 jaar.

In geval van een calamiteit die leidt tot een mogelijk voedselonveilige situatie, dient u dit onverwijld te melden aan uw afnemer. In overleg wordt dan bepaald hoe met de ontstane situatie wordt omgegaan. Indien sprake is van ongeschikte of schadelijke producten zal de calamiteit gemeld moeten worden bij de NVWA. Zie de NVWA meldwijzer: zie

www.nvwa.nl/documenten/consument/eten-drinken-roken/melden/onveilige-levensmiddelen/meldwijzer-nvwa-onveilige-levensmiddelen. De teler is hiervoor

verantwoordelijk (de teler kan de melding uit praktische overweging ook door de afnemer laten doen, uiteraard alleen na overleg met en instemming door de afnemer).

Indien gemeld moet worden kan gebruik worden gemaakt van een meldingsformulier. Deze is te vinden op: www.nvwa.nl/onderwerpen/melden-onveilige-levensmiddelen.

¹ “Indien een exploitant van een levensmiddelenbedrijf van mening is of redenen heeft om aan te nemen dat een levensmiddel dat hij heeft ingevoerd, geproduceerd, verwerkt, vervaardigd of gedistribueerd heeft niet aan de voedselveiligheidsvoorschriften voldoet, leidt hij onmiddellijk de procedures in om het betrokken levensmiddel uit de handel te nemen wanneer dit de directe controle van de exploitant van een levensmiddelenbedrijf heeft verlaten, en de bevoegde autoriteiten daarvan in kennis te stellen. Indien het product de consument bereikt kan hebben, stelt de exploitant de consumenten op doeltreffende en nauwkeurige wijze in kennis van de redenen voor het uit de handel nemen en roept zo nodig, wanneer andere maatregelen niet volstaan om een hoog niveau van gezondheidsbescherming te verwezenlijken, de reeds aan de consumenten geleverde producten terug.”

Wettelijk is verplicht dat u op basis van uw administratie in staat bent om onmiddellijk (na mondeling contact) informatie te verstrekken over aan wie is geleverd, op welke datum en de geleverde hoeveelheid.

De bovenstaande werkwijze is geïntegreerd in het hierna volgende schema.

3.4 Duurzame teelt/biomassa

De voedingsmiddelensector heeft zich verenigd in het Sustainable Agriculture Initiative Platform (SAI). SAI heeft een benchmarkschema, genaamd Farm Sustainability Assessment (FSA), waarmee certificatieschema's kunnen beoordelen in hoeverre wordt voldaan aan de eisen op het gebied van duurzame teelt. De score wordt uitgedrukt in brons, zilver en goud. VVAK scoort i.c.m. Nederlandse wetgeving bij FSA versie 3.0 'goud' (zie [H1.6](#)).

3.5 Schema Beoordelingscriteria VVAK

Het schema valt uiteen in een algemeen deel, aandachtspunten per (teelt)fase en de gewasspecifieke aandachtspunten bij handmatige oogst en verpakking van (industrie)groente.

- De eisen gelden in principe voor alle gewassen tenzij in de kolom “Beheersmaatregelen” of “Toelichting” vermeld staat (steeds onderstreept): “geldt alleen voor...” of “geldt niet voor...”. Met “geldt voor consumptieaardappelen” wordt de consumptieaardappelteelt bedoeld, maar tevens de pootaardappelteelt als (een gedeelte van) de oogst bestemd is voor de Aardappel verwerkende industrie.
- Apart aan het eind zijn enkele eisen vermeld die uitsluitend van toepassing zijn op handmatige oogst en verpakking van groenten.
- Enkele aandachtspunten zijn met “aanbeveling” aangeduid. Voor deze punten geldt dat zij niet in absolute termen te controleren zijn, maar in extreme gevallen wel tot veiligheidsproblemen kan leiden (bewustwording staat hier centraal).
- De kolom “Hygiëncode 852/2004” vermeldt of de eis/maatregel valt onder bijlage 1 (deel A) van Verordening (EG) nr. 852/2004 en, zo ja, welk artikel. De hygiëncode behelst, zoals in hoofdstuk 1.1 is genoemd, de bestemming van producten voor de humane consumptie (levensmiddelen). Daar waar de regels betrekking hebben op producten voor dierlijke consumptie is om die reden in de kolom “n.v.t.” vermeld.
- De kolom “Hygiëncode 183/2005” vermeldt of de eis/maatregel valt onder bijlage 1 (deel A) van Verordening (EG) nr. 183/2005 en, zo ja, welk artikel. De hygiëncode behelst, zoals in hoofdstuk 1.1 is genoemd, de bestemming van producten voor de dierlijke consumptie (diervoeder). Daar waar de regels betrekking hebben op producten voor humane consumptie is om die reden in de kolom “n.v.t.” vermeld.

Per aandachtspunt is een korte toelichting/interpretatie toegevoegd, zodat de teler concreet zicht krijgt op de uit te voeren acties.

Hygiëncode		Aandachtspunt	Risico	Beheersmaatregelen	Toelichting/ interpretatie	
852/2004 (food)	183/2005 (feed)					
1. ALGEMEEN						
nee	nee		1.1 Eigen verklaring + zelfbeoordeling-checklist	Partij voldoet niet aan de eisen	Zelfbeoordelingchecklist invullen en ondertekenen. Werken volgens eigen verklaring.	De zelfbeoordeling wordt jaarlijks uitgevoerd. Bij de bedrijfscontrole is de checklist ingevuld en ondertekend aanwezig. De CI en ook uw afnemer kunnen deze checklist op ieder moment opvragen.
nee	Deel A: III, 2a,2d,2e Deel B: 2e		1.2. Traceerbaarheid	Vermenging/verwisseling van partijen met als risico dat partij niet traceerbaar is en partijen (rassen) worden afgeleverd die niet voldoen aan de specificaties (bij consumptie aardappelen rassen met een te hoog glycoalkaloïdgehalte).	Eenduidige registratie van het perceel, de teelt en afnemer	Traceerbaarheid vereist: <ul style="list-style-type: none"> - overzicht van de percelen: perceelsnaam/-nummer, locatie, gewas, ras, oppervlakte - indien van toepassing een plattegrond van de bewaar ruimte(n). <u>Geldt niet voor granen, zaden & peulvruchten (GZP), suikerbieten & cichorei en zetmeelaardappelen</u> - registratie van bespuitingen, overige chemische behandelingen, bemestingen, beregeningen en 1^e oogstdatum. Bijvoorbeeld m.b.v. een teeltregistratieformulier (zie bijlage B van de Telerhandleiding) of een akkerbouw managementsysteem - bewaren inkoopbonnen (en/of facturen of certificaten) zaai zaden, pootgoed, meststoffen, gewasbeschermingsmiddelen inkuiltoevoegingsmiddelen en biociden. - registratie waar welke partij(en) is (zijn) opgeslagen: minimaal identificatie van herkomst van iedere partij (perceel waarvan product afkomstig is) en hoeveelheid (raming) – <u>geldt niet voor suikerbieten & cichorei en zetmeelaardappelen</u> - registratie afgeleverde partijen (zowel af land als bij aflevering per cel/box): datum, afnemer, hoeveelheid afgeleverd product (ton), evt. bonnummers (ook afleveringsoverzichten afnemer voldoen). Bonnummers en afleveringsoverzicht n.v.t. bij eigen gebruik (voer). - Bij aflevering dient u erop toe te zien dat de juiste partij (ras) wordt opgehaald en vermenging van partijen voorkomen. - Bij aankoop: registratie van datum, gegevens handelaar

Hygiëncode		Aandachtspunt	Risico	Beheersmaatregelen	Toelichting/ interpretatie
852/2004 (food)	183/2005 (feed)				
					<p>en producent (zie 1.15.1), hoeveelheid gewas/product (ha/ton) en -indien van toepassing- (weeg)bonnummers, gegevens transporteur en inkoopfactuur.</p> <p>Recall: bij een calamiteit dient u, onmiddellijk na ontvangst van een verzoek daartoe, in staat te zijn om informatie (i.c. afnemer, aflevermoment en hoeveelheid) van een of meerdere afgeleverde partijen te verstrekken.</p> <p>Bewaartermijnen registraties, rapporten van controles, certificaten en analyses: 5 jaar (vanaf start deelname certificering)</p> <p>-</p>
nee	Nee			Partijen welke niet aan het certificaat voldoen, mogen niet samengevoegd worden (separaat opslaan)	- partijen die niet aan het certificaat voldoen mogen niet samengevoegd worden (geen vermenging oftewel separaat opslaan en labelen)
nee	Deel A: II 1 Deel B2a	1.3a Calamiteiten	Verontreiniging product met vreemde bestanddelen (incl. quarantaine organismen en verontreinigingen in een perceel) die een negatieve invloed hebben op de voedselveiligheid	Verplichte melding en registratie bij brand, ongelukken of vondst waarbij sprake kan zijn van bijv. asbest, glas, olie, radioactiviteit, zware metalen, chemicaliën (bijv. PAC's, DDT, benzeen) of quarantaine organismen inclusief registratie van de corrigerende en preventieve beheersmaatregelen.	<p>In geval van een calamiteit dient u:</p> <ul style="list-style-type: none"> - vast te leggen wat er gebeurd is en welke actie u hierop heeft uitgevoerd (bijlage C van de Telerhandleiding invullen). Let op: genoemde risico's kunnen ook door opzettelijk handelen van medewerkers of derden ontstaan! - aan te geven hoe u dit in de toekomst kunt voorkomen. - met uw afnemer te overleggen of dit consequenties heeft voor de betreffende partij. - de meldwijzer van de NVWA raadplegen (zie www.nvwa.nl en zoek op "meldwijzer") of er gemeld moet worden. <p>In geval van afzet als diervoeder, tevens:</p> <ul style="list-style-type: none"> - melden bij FND (tel. 06-53648893; info@diervoederketen.nl) - raadplegen EWS-voorwaarden GMP+ (zie www.gmpplus.org/nl/services/early-warning-system/) of en, zo ja, hoe er gemeld moet worden bij GMP+ International. Meldingen versturen en waarschuwingen ontvangen kan eenvoudig en snel via de GMP EWS Melder app (te vinden in de App Store).
nee	Deel A: II 1 Deel B2a		voorvallen/ongelukken waarbij de productveiligheid niet in gevaar is, maar niet (meer) voldaan kan worden aan	Verplichte registratie bij voorvallen/ongelukken waarbij de productveiligheid niet in gevaar is, maar niet (meer) voldaan kan worden	<p>In geval van een calamiteit dient u:</p> <ul style="list-style-type: none"> - vast te leggen wat er gebeurd is en welke actie u hierop heeft uitgevoerd (evt. bijlage C van de Telerhandleiding gebruiken).

Hygiëncode		Aandachtspunt	Risico	Beheersmaatregelen	Toelichting/ interpretatie
852/2004 (food)	183/2005 (feed)				
			andere gestelde eisen uit dit schema.	aan andere gestelde eisen uit dit schema (bijvoorbeeld het tenietgaan van registraties door computerstoring, brand- of waterschade). Registratie van de corrigerende en -indien relevant- preventieve beheersmaatregelen.	- aan te geven (indien relevant) hoe u dit in de toekomst kunt voorkomen.
nec	Deel A: II 1 Deel B2a	1.3b Klachten (eigen of van derden)	Werkwijzen, gedragingen, productkwaliteit, enz. van het teeltbedrijf of derde, waardoor de productkwaliteit en -veiligheid in gevaar is of niet (meer) voldaan kan worden aan andere gestelde eisen uit dit schema.	De ongewenst werkwijzen, gedragingen, productkwaliteit, enz. te beoordelen en passende actie te ondernemen om herhaling te voorkomen	In geval van een dergelijke klacht dient u: - vast te leggen wat de klacht is en welke actie u hierop heeft uitgevoerd (bijlage C van de Telerhandleiding invullen). - aan te geven hoe u of de derde dit in de toekomst kunt voorkomen. - te handelen conform de eis bij een calamiteit (zie 1.3a) indien mogelijk sprake is van een veiligheidsrisico.
ja, II5g	Nee	1.4a Wetgeving, (aanbeveling)	Teler is niet op de hoogte van de teelttechniek, eisen t.a.v. voedselveiligheid en/of van de beheersmaatregelen die hij kan treffen om dit te garanderen. Partij voldoet niet aan de gestelde eisen t.a.v. voedselveiligheid en schadelijke stoffen	Teler heeft kennis genomen van relevante wetgeving (residunormen, schadelijke stoffen bijv. mycotoxinen).	U wordt geacht op de hoogte te zijn van relevante wetgeving en de normen van bijv. gewasbeschermingsmiddelen of ongewenste stoffen <i>Tip (alleen voor GZP): zie www.kennisakker.nl en www.akkervijzer.nl (zoekwoorden: 'fusariumtoxinen', 'fusarium', 'graanziekten' en/of 'toxinen').</i>
n.v.t.	Deel A: I 3	(aanbeveling)		Teler heeft kennis genomen van relevante diervoeder wetgeving (residunormen, schadelijke stoffen bijv. mycotoxinen).	Een overzicht van geldende wetgeving te vinden in bijlage G van de Telerhandleiding . Productnormen inzake diervoeders zijn te vinden op: www.gmpplus.org/media/vaqfwx3h/gmp-ba1-nl-20201028.pdf . Bij twijfel: contact opnemen met uw afnemer.
Ja, II5e, II5h	Deel A: II+2	1.4b Kennisontwikkeling, actualisatie vakmanschap (aanbeveling)	Teler is niet of onvoldoende op de hoogte van de beheersmaatregelen die hij kan treffen, bijv ter voorkoming of beperking van de aanwezigheid van schadelijke stoffen in het product	Teler heeft kennis genomen van informatie over het voorkomen van teeltziekten, veldschimmels en bewaarziekten.	U wordt geacht op de hoogte te zijn van actuele kennis van teelttechnische zaken en beheersmaatregelen ter voorkoming en beperking van ziekten en plagen. Het volgen van cursussen, lezen van vakliteratuur is gewenst. <i>Tip: zie www.kennisakker.nl; www.irs.nl</i>
ja, II3a, II5a, II5b, II5d, II5g	nec	1.5 Hygiëne	Verontreiniging product door productvreemde stoffen	Als sprake is van opslag/bewaring van producten op het teeltbedrijf, hygiëneregels ophangen en volgens	Als sprake is van opslag/bewaring van producten op het teeltbedrijf, dient u aantoonbaar kennis te geven aan derden (bezoekers) en personeel aan welke hygiëneregels voldaan

Hygiëncode		Aandachtspunt	Risico	Beheersmaatregelen	Toelichting/ interpretatie
852/2004 (food)	183/2005 (feed)				
				deze regels werken. <u>Geldt niet voor suikerbieten & cichorei en zetmeelaardappelen</u>	moet worden (zichtbaar ophangen). Minimumeis: zie <u>bijlage F van de Telerhandleiding</u> . Er dient gewerkt te worden volgens hygiëne-regels. Deze dienen bekend te zijn bij u zelf en het personeel d.m.v. een instructie (aantoonbaar door bijv. verklaring laten ondertekenen). Registreer wanneer en door wie de voorlichting aan het personeel is gegeven, incl. de behandelde onderwerpen (zie <u>bijlage F van de Telerhandleiding</u>).
ja, II3a, II5f,	Deel A: I4e			Afval en gevaarlijke stoffen apart en veilig opslaan.	Afval (bijv. verpakkingsmateriaal, resten) en gevaarlijke stoffen (zie ook 1.6) dusdanig opslaan dat verontreiniging van het product wordt voorkomen.
nee	nee		Negatief effect van afval op het milieu	Hergebruik, recycling of verminderd gebruik.	<u>Deze eis vloeit voort uit FSA.</u> Papier & karton, plastic, glas, metaal en olie & vet hergebruiken (evt. na reiniging), recyclen (door in te leveren) of verminderd gebruiken (spaarzaam).
Ja, II3a, II5f	Deel A: I4e	1.6 Opslag hulpstoffen (gewasbeschermings-, voorraadbeschermings-, ongediertebestrijdings- en ontsmet-tingsmiddelen, meststoffen en brandstoffen)	Verontreiniging product of uitgangsmateriaal door productvreemde stoffen; vervuiling waterbronnen	Opslag volgens wettelijke eisen. Alle hulpstoffen gescheiden van uitgangsmateriaal en geogst product.	Gewasbeschermingsmiddelen, meststoffen (incl. organisch en vloeibaar), ongediertebestrijdingsmiddelen, ontsmettingsmiddelen en brandstoffen dienen volgens de wettelijke eisen opgeslagen te worden. Om contaminatie/ verontreiniging van uitgangsmateriaal en/of geogst product te voorkomen, dient u ervoor te zorgen dat opslag van alle hulpstoffen fysiek dan wel in tijd gescheiden plaats vindt. De scheiding moet voldoende zijn om te voorkomen dat de hulpstof -ook bij calamiteiten- het product kan vervuilen.
ja, III9a, III10	Deel A: II3	1.7 Loonwerk	Loonwerker werkt niet volgens voorwaarden richtlijn.	Teler dient aan te tonen dat loonwerker volgens voorwaarden richtlijn werkt. Teler blijft verantwoordelijk. Registraties van activiteiten van loonwerker zijn in bezit van teler.	- Teler is in bezit van een kopie van VKL (niet nodig als loonwerker op site www.vkl.nl vermeld staat), VVAK, VVC, GlobalGAP of het Belgisch IKKB/Vegaplan certificaat van de loonwerker (of onderaannemer) of elk ander certificaat of (inspectie)bewijs die deze eisen afdekt. Als teler dit niet kan aantonen moet hij/zij zelf erop toezien dat de loonwerker volgens de VVAK regels werkt. De teler is tenslotte zelf verantwoordelijk voor het loonwerk. De CI kan een aanvullende controle bij loonwerker uitvoeren. - Teler dient registraties te kunnen tonen van werkzaamheden door derden uitgevoerd en waarvoor verplichte registratie geldt.
		1.8 Arbeid	Gevaarlijke of ongezonde	Voorkom dat medewerkers werken	<u>Deze eis vloeit voort uit FSA.</u>

Hygiëncode		Aandachtspunt	Risico	Beheersmaatregelen	Toelichting/ interpretatie
852/2004 (food)	183/2005 (feed)				
			werkomgeving voor personeel	in een gevaarlijk en ongezonde omgeving. Niet toestaan dat jongeren (<18 jaar), zwangere vrouwen en andere kwetsbare personen werken met gevaarlijke stoffen zoals gewasbeschermingsmiddelen.	- In Nederland is dit in de arbeidswet geregeld. Ondernemers met personeel moeten verplicht een RI&E uitvoeren, waarin dit onderdeel uitmaakt.
				Instructie of training voor veilig gebruik en toepassing van schadelijke stoffen.	<u>Deze eis vloeit voort uit FSA.</u> Betreft omgang met brandstoffen, meststoffen en andere schadelijke stoffen. Inclusief hoe gehandeld moet worden bij ongelukken en lekkage/morsen.
				Personeel beschik over de volgende faciliteiten in de nabijheid van de opslag/gebruik van gevaarlijke stoffen: - verkleedruimte - oogdouche (indien relevant) - wasgelegenheid (persoonlijk/werkkleding)	<u>Deze eis vloeit voort uit FSA.</u> De bedoeling is dat personeel in voorkomend geval zich kunnen wassen en voorzien van schone kleding. De oogdouche is relevant indien met middelen worden gewerkt waarbij een oogdouche wordt voorgeschreven.
				Tijdens pauze toegang tot schaduw/onderdak en drinkwater	<u>Deze eis vloeit voort uit FSA.</u> Dit is vooral relevant in geval van een hittegolf, waarbij oververhitting en uitdroging een risico is.
				Klachtenprocedure, incl. een onderzoek naar elke klacht en gepaste vervolgacties.	<u>Deze eis vloeit voort uit FSA.</u> Personeel moet (anoniem) klachten kunnen indienen, waarna een onderzoek wordt ingesteld en zo nodig gepaste vervolgactie(s) volgen. Belangrijk is dat personeel zich veilig voelt.
			Onwetendheid	Verzorging en registratie van relevante trainingen.	<u>Deze eis vloeit voort uit FSA.</u> Een voorbeeld is de instructie of training voor veilige omgang met schadelijke stoffen.
				Laag-geletterde of buitenlandse medewerkers informeren op een dusdanige wijze dat het begrepen wordt.	<u>Deze eis vloeit voort uit FSA.</u> Bijvoorbeeld door te communiceren in eigen taal of d.m.v. symbolen.
		1.10 Bodembeheer	bodemerosie	De erosiegevoelige delen van het perceel bedekt houden met gewassen of gewasresten.	<u>Deze eis vloeit voort uit FSA.</u> Bijvoorbeeld door gewas- of bufferstroken, stuifdek, groenbemester, achterlaten van gewasresten, gewasresten ondiepe inwerken (mulch), enz.
				Stuurverslechtering en daardoor water- of winderosie verminderen of voorkomen.	<u>Deze eis vloeit voort uit FSA.</u> Bijvoorbeeld vruchtwisseling, juiste bandenspanning, rijpadensysteem, groenbemesters, grondbewerking (diep of mulch), enz.

Hygiëncode		Aandachtspunt	Risico	Beheersmaatregelen	Toelichting/ interpretatie
852/2004 (food)	183/2005 (feed)				
			Bodemgezondheid neemt af	Actief verbeteren.	<u>Deze eis vloeit voort uit FSA.</u> Door bijvoorbeeld kalk (bij een lage pH), gips (voor structuurverbetering) of zwavel.
				Teler dient aantal maatregelen toe te passen, bijvoorbeeld op gebied van: <ul style="list-style-type: none"> - grondbewerking - toevoer organisch stof - waterhuishouding - gewasrotatie / meerdere teelten - techniek (bandenspanning, gewicht, rijpaden) 	<u>Deze eis vloeit voort uit FSA.</u> Teler kan in de Telerhandleiding aanvinken welke maatregelen zijn toegepast.
			Afname organisch stof (uitputting / daling vruchtbaarheid / nutriëntenverlies) (aanbeveling)	Maatregelen treffen om de bodemvruchtbaarheid te verhogen. Elke 4 jaar bodemanalyse ter controle.	Bijvoorbeeld: toepassen groenbemesters/compost/mest, onderwerken gewasresten. Bodemanalyse kan in combinatie met bemestingsonderzoek (PK).
			(aanbeveling)	Opstellen organisch stof balans	Aanvoer vs. afvoer van organisch stof moet in balans zijn (binnen wettelijke kaders). De OS-balans is op te stellen via een rekentool: www.os-balans.nl/ . Het Handboek Bodem & Bemesting geeft basisinformatie over de OS-balans. Het NMI geeft achtergrondinfo bij de rekentool.
			monocultuur	Gewasrotatie toepassen	<u>Deze eis vloeit voort uit FSA.</u>
				Meerdere teelten en/of bedrijfsonderdelen	<u>Deze eis vloeit voort uit FSA.</u> Doel is naast bodemgezondheid, ook financiële gezondheid van het bedrijf.
			Bodemverdichting	Minimaal 2 maatregelen om bodemverdichting te voorkomen.	<u>Deze eis vloeit voort uit FSA.</u>
			Afhankelijkheid (kunst)mest	Maatregelen i.v.m. (vang)gewassen en toepassing,	<u>Deze eis vloeit voort uit FSA.</u> Bijvoorbeeld de inzet van leguminosen, vanggewas, onderwerken van gewasresten, biostimulanten (Mycorrhizae), precisiebemesting, geen toepassing tijdens regen en gedeelde giften.
		1.11 Emissiereductie	Broeikasgasemissiereductie onvoldoende	Teler dient voldoende maatregelen toe te passen op gebied van: <ul style="list-style-type: none"> - optimalisatie kunstmestgebruik - elektriciteitsbesparing - brandstofbesparing - vergroten gebruikt hernieuwbare energie 	<u>Deze eis vloeit voort uit FSA.</u> Teler kan in bijlage J van de Telerhandleiding aanvinken welke maatregelen zijn toegepast.
		1.12 Rendabiliteit	Financieel onvoldoende	Bij afsluiten teeltcontract of afzet, en	<u>Deze eis vloeit voort uit FSA.</u>

Hygiëncode		Aandachtspunt	Risico	Beheersmaatregelen	Toelichting/ interpretatie
852/2004 (food)	183/2005 (feed)				
			rendabele teelt	opstellen bouwplan de financiële duurzaamheid in acht nemen.	Verkoopcontracten of eindafrekeningen overleggen. Bij afzetcoöperaties, - verenigingen e.d. volstaat het bewijs van lidmaatschap of deelname. Bijvoorbeeld rekening houden met meest gunstige moment van levering (i.v.m. prijs en kwaliteit) en het bouwplan ook baseren op bijvoorbeeld de financiële prognose, meerdere teelten en contracten.
		1.13 Waterrecycling	Verontreiniging product	Registratie van gebruik van hergebruikt water: volume, gebruiksdoel en resultaten kwaliteitstest (op pathogenen, biociden en detergentia).	<u>Deze eis vloeit voort uit FSA.</u> De kwaliteitstest is slechts nodig indien het risico bestaat dat het product verontreinigd wordt.
		1.14 Energie	Bewustwording energieverbruik	Jaarlijks het energieverbruik met voorgaande 4 jaar kritisch beoordeeld. De belangrijkste verbruikers worden geïdentificeerd.	<u>Deze eis vloeit voort uit FSA.</u> Beoordeling uitvoeren a.d.h.v. de jaarafrekeningen (gas, elektra) en facturen (brandstoffen zoals diesel, petroleum, enz.). Belangrijke verbruikers zijn: ventilatoren, kachels, koelmachines, transportbanden, erfverlichting, enz.
		1.15 Bijkooop	Meeleveren van onveilig product.	De producent moet gecertificeerd zijn voor de betreffende teelt. De bijkooop moet volledig traceerbaar zijn. Bij aankoop via handelaren moet in het bezit zijn van de certificaten van de producent. Bij aardappelhandelaren volstaat het Hygiëneprotocol NAO.	<ul style="list-style-type: none"> - Geaccepteerde certificaten zijn: VVAK (en VVC's) en GlobalGAP. - Geaccepteerde buitenlandse certificaten zijn: Vegaplan (België) en Qualität und Sicherheit (QS, Duitsland). - Andere certificaten behoeven eerst expliciete goedkeuring van het ACO alvorens deze geaccepteerd wordt. - Let op: (restanten van) pootaardappelen die afgezet worden als consumptie- of zetmeelaardappelen, moeten voldoen aan de eisen die aan die afzet worden gesteld. Risico is m.n. residuen van gewas- en voorraadbeschermingsmiddelen. Zie eis 2.7.1 en 4.6.1.
		1.16 Bedrijfsplan	Onvoldoende aandacht voor duurzaamheidsrisico's	Een actueel en gedocumenteerd bedrijfsplan waarin de duurzaamheidsrisico's zijn benoemd, inclusief hoe de geïdentificeerde risico's zijn of worden verkleind of weggenomen.	<u>Deze eis vloeit voort uit FSA.</u> <u>Bijlage I van de Telerhandleiding</u> kan als basis worden gebruikt. Bij afwezigheid van een bedrijfsplan, kan volstaan worden met het invullen van de checklist in eis 1.16.2 van de <u>Telerhandleiding</u> .
2. TEELT					
ja, II3a, II5g	Deel A: I3ib	2.1 Perceelskeuze	Verontreinigd perceel (o.a. slib, glas, olie, dioxines, zware	Teelt op verontreinigde percelen verboden (bijv. zware metalen, glas,	- geen teelt op percelen die de laatste 3 jaar verontreinigd zijn door opbrengen van niet toegelaten

Hygiëncode		Aandachtspunt	Risico	Beheersmaatregelen	Toelichting/ interpretatie
852/2004 (food)	183/2005 (feed)				
			metalen).	etc.) De historie van het perceel dient bekend te zijn.	<ul style="list-style-type: none"> - stoffen. Bij twijfel: grondanalyse - Indien perceel minder dan 5 jaar in agrarisch gebruik is, dan moet de historie van de laatste 7 jaar bekend zijn en worden onderbouwd met grondanalyse door erkend laboratorium - Indien het perceel in het verleden een andere functie had dan akkerbouwgrond, veeteelt, bosbouw of natuur, dient door middel van een milieuhygiënische verklaring zoals bedoeld in het Besluit bodemkwaliteit en de Regeling bodemkwaliteit te worden aangetoond dat de kwaliteit van de bodem voldoet aan de achtergrondwaarden van dat besluit. (<u>geldt niet voor GZP</u>)
			Verontreiniging met glas, plastic en golfballen	Verwijderen van m.n. glas, plastic, golfballen en (resten van) drainagebuizen.	<ul style="list-style-type: none"> - Vooral op percelen langs wegen, in de omgeving van golf- en feestterreinen en op percelen waarop diepe grondwerkzaamheden hebben plaatsgevonden.
ja, II3a, II5g	Deel A: I3ib		Verontreiniging met dierlijke eiwitten	Gebruik van meststoffen op basis van dierlijke eiwitten niet toegestaan	<ul style="list-style-type: none"> - op perceel mag de afgelopen 3 jaar genoemde meststoffen niet toegepast zijn.
Ja (v.w.b. microbiologische aspecten), II3b, II5e	Deel A, I3i, 4d Deel B: 2a	2.2 Uitgangsmateriaal	Insleep schadelijke organismen	Gebruik goedgekeurd uitgangsmateriaal (NAK gecertificeerd, ATR goedgekeurd of TBM beoordeeld) en geschikte rassen.	<ul style="list-style-type: none"> - Bewaar de inkoopbonnen van het uitgangsmateriaal / pootgoed / zaden of factuur (reeds verplicht, zie 1.2), mits deze voldoende gespecificeerd is, en/of NAK certificaten (bij zetmeelaardappelen ook TBM bewijs). Per aangekochte partij aardappelpootgoed moet een officieel keuringscertificaat aanwezig zijn en een factuur of afleverbewijs waarmee de omvang en identiteit aantoonbaar is. Dit geldt niet als de afnemer zorgdraagt voor goedgekeurd (= NAK-gecertificeerd) en traceerbaar uitgangsmateriaal, dit schriftelijk heeft verklaard en op verzoek van de CI volledige inzage geeft in de administratie (om de conformiteit van de partij pootgoed vast te kunnen stellen). - Bij GZP teelt als voedermiddel uitsluitend ontsmet zaaizaad gebruiken. Het gebruik van ontsmet zaaizaad kan het risico op ziekten en plagen tijdens de teelt verminderen. Let op: geen (restant van) ontsmet zaaizaad als voedermiddel afleveren! (=aanbeveling) - Bij gebruik eigen zaaizaad voor GZP-teelt: registreer perceelsnaam waarvan zaaizaad afkomstig is. - Bij de bepaling van de optimale zaai- en poot/plantafstanden wordt rekening gehouden met o.a. de lokale omstandigheden (bijv. klimaat, grondsoort,

Hygiëncode		Aandachtspunt	Risico	Beheersmaatregelen	Toelichting/ interpretatie
852/2004 (food)	183/2005 (feed)				
					<p>structuur), teeltdoel en raseigenschappen.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Registreer: herkomst (eigen vermeerdering/aankoop), maat (bijv. mm of dkg), gebruikte hoeveelheid (per ha), plant/zaaidatum en eventuele chemische behandeling. Bij aangekocht uitgangsmateriaal tevens de leverancier. Zie <u>bijlage B van de Telerhandleiding</u>. - raskeuze laten afhangen van de wens van de klant, geschiktheid van het ras voor de regio, grondsoort en duurzame teelt. Deze eis vloeit voort uit FSA.
			Insleep schadelijke stoffen	Indien bij de productie van het uitgangsmateriaal substraat wordt gebruikt, dient het van goede kwaliteit te zijn en uit duurzame bron.	<p><u>Deze eis vloeit voort uit FSA.</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Voorbeeld is de productie van aardappelminiknollen op substraat. - Het geldt ook voor aangekocht uitgangsmateriaal dat op substraat is geproduceerd.
Nee	Nee			<u>Geldt alleen voor suikerbieten:</u> Indien bietenzaad niet is ingekocht via Cosun Beet Company, dan moet de teler hiervoor een ontheffing hebben van de Raad van Beheer van Royal Cosun.	<ul style="list-style-type: none"> - Indien de teler bietenzaad gebruikt dat niet geleverd is door Cosun Beet Company, dan moet hiervoor een door Royal Cosun afgegeven verklaring overlegd worden dat het zaad voldoet aan de eisen die Cosun Beet Company daaraan stelt.
Nee	Nee	2.3 Ggo-gewassen	Ongewenst gebruik en ongewenste vermenging (nog niet veilig bevonden)	Teelt ggo-gewassen niet toegestaan, tenzij na expliciete goedkeuring door afnemer	<p>Het gebruik van ggo rassen moet voorafgaand aan de teelt afgestemd worden met, en goedgekeurd worden door de afnemer.</p> <p>Indien er proeven met ggo-gewassen plaats vinden, dan dient dit van te voren afgestemd te worden met de afnemer.</p>
Ja, II3a, II5a, II5b, II5h	Deel A: I3i+ 4a+b	2.4 Machinegebruik	Verontreiniging met productvreemde bestanddelen	Gebruik van goed onderhouden, goed afgestelde en schone machines	Verontreiniging met productvreemde stoffen (olie, vet, glas) voorkomen. Deze machines dienen geen lekkage en/of losse (glas)delen te vertonen.
Ja, II3a, II3b, III7	Deel A: I3e, 4g Deel B: 2a	2.5 Bemesting	Overdosis a.g.v. te hoog nitraat-gehalte, chemicaliën, PCB's, zware metalen en kwaliteitsverlies (legering)	Werken volgens bemestingsadvies	Voorkom overdosering. Bemest volgens bemestingsadvies op basis van analysegegevens. Minimaal 1x per 5 jaar worden percelen bemonsterd en onderzocht op de bemestingstoestand (PK-bodemanalyse). Bemestingsonderzoek kan ook plaatsvinden in het veld of vanuit de lucht d.m.v. remote-sensing. De resultaten worden bewaard en gebruikt bij het opstellen van het bemestingsplan.
Ja, II3a, II5g, III7, III9c	Deel A: I3id, 4g Deel B: 2a		Verontreiniging met productvreemde stoffen	Op het perceel alleen bodemverbeteraars gebruiken die voorzien zijn van een (product)certificaat of analyserapport	<ul style="list-style-type: none"> - Voor overige organische meststoffen moet een analyserapport volgens het Uitvoeringsbesluit Meststoffenwet en een afleveringsbewijs aanwezig zijn, zodat er geen sprake is van verontreiniging met

Hygiëncode		Aandachtspunt	Risico	Beheersmaatregelen	Toelichting/ interpretatie
852/2004 (food)	183/2005 (feed)				
				waarmee aangetoond wordt dat het product voldoet aan de Meststoffenwet (zware metalen) en de in bijlage H van de Telerhandleiding opgenomen normen voor glas, steentjes en overige verontreinigingen. De eisen voor groen- en gft-compost zijn opgenomen in bijlage H van de Telerhandleiding.	zware metalen boven wettelijk toegestane hoeveelheid. Deze eis geldt niet voor organische meststoffen (zoals dierlijke mest). - Bijhouden registratie waar/wat is toegepast en bewaren analyse rapporten volgens het Uitvoeringsbesluit Meststoffenwet (minimaal 5 jaar). - De verplichting tot toetsing of voldaan wordt aan de normen voor glas, steen en overige verontreinigingen is niet van toepassing op Champost, omdat dit product niet valt onder compost.
Ja, II3a	Deel A: I3id			Geen gebruik van slib dat vrij komt bij de zuivering van afval/rioolwater voor organische bemesting	Dit slib wordt ook wel rioolslib, (afval)waterzuiveringsslib, (riool)zuiveringsslib, enz. genoemd.
ja, III7	Deel A: II.1			Registratie van gebruikte meststoffen	- zie bijlage A van de Telerhandleiding.
ja, II3a	Deel A: I3id			Gebruik uitsluitend wettelijk toegestane meststoffen; geen gebruik meststoffen op basis van dierlijke eiwitten.	
			Vervaardiging van explosieven (aanbeveling)	Meld verdwijning of diefstal van meststoffen die kunnen worden gebruikt voor de vervaardiging van explosieven.	Voor meer info zie www.nctv.nl/onderwerpen/precursoren-voor-explosieven .
			Inefficiënte bemesting	Rekening houden met moment van bemesting bij het opstellen van het bemestingsplan.	Door rekening te houden met: - gewasstadium (benodigde verhouding NPK) - gewas (mogelijkheid gedeelde gift) - uitkomst bladanalyse - weersomstandigheden (regen)
nee	nee		Ongecontroleerd gebruik van biostimulanten	Registratie van gebruik van biostimulanten en het resultaat van de behandeling/toepassing.	Deze eis vloeit voort uit het Actieplan Plantgezondheid. Voor meer info zie de factsheet ' Biostimulanten in de akkerbouw ', met bijbehorend overzicht met vragen en antwoorden .
Ja, II3a	Deel A: I3id	2.6 Goede dosering meststoffen	Overdosering (aanbeveling)	Bemestingsapparatuur goed afstellen en goed onderhouden.	Zorg voor de gewenste dosering en homogene verdeling door een goed onderhouden machine, bij voorkeur getest (keuring is niet verplicht).
Ja, II3a	Nee		Onjuiste dosering	alleen voor consumptieaardappelen: jaarlijks een kalibratie van bemestingsapparatuur uitvoeren.	Kalibratie (controle op de goede werking, afstelling en verdeling) moet jaarlijks uitgevoerd worden (kalibratie mag zowel extern als door teler zelf uitgevoerd worden). Registreer datum kalibratietest op zelfbeoordelingchecklist (hoofdstuk 2 van de Telerhandleiding).

Hygiëncode		Aandachtspunt	Risico	Beheersmaatregelen	Toelichting/ interpretatie
852/2004 (food)	183/2005 (feed)				
ja, II3a, II3b, II5h	Deel A: I3i e, ii	2.7 Gewasbeschermingsmiddelen	Overdosis: overschrijding van de MRL (te hoog residugehalte); vergiftigingsverschijnselen; Aanwezigheid (niet toegestane) residuen	Gebruik volgens wettelijk gebruiksvoorschrift op verpakking (veiligheidsstermijnen in acht nemen)	Werk volgens de meng- en vulinstructies op het etiket. Neem de maximale dosering, veiligheidstermijn en frequentie van toediening in acht. Let op: bij verkoop "op stam" en oogst in opdracht van de afnemer, blijft u als teler verantwoordelijk voor het voldoen aan de veiligheidstermijn. Let op: bij pootaardappelen mag u geen middelen toepassen die niet in consumptieaardappelen zijn toegelaten, indien u (een deel van) de oogst als consumptieaardappel wilt afleveren.
Ja, II3a, II3b, II5h	Deel A: I3i e, ii			Uitsluitend gebruik van wettelijk toegelaten middelen	Advies: zorg voor een actuele lijst toegestane middelen per product (checken van middelen is mogelijk op: https://toelatingen.ctgb.nl/nl/authorisations)
ja, II3a, II3b, II5h, III7	Deel A: I3i e, ii		Aanwezigheid van schadelijke middelen en ongewenste residuen evenals vermenging van partijen (i.v.m. traceerbaarheid)	Proeven met middelen waarvoor nog geen officiële toelating geldt, mogen alleen met een proefonthefing van het CTGB, of onder verantwoordelijkheid (verklaring) van een TNG erkend bedrijf uitgevoerd worden. Producten separaat van verhandelbaar product houden, tenzij de proefonthefing of verklaring het verhandelen expliciet toestaat en de afnemer -indien bekend- expliciet toestemming heeft gegeven om het samen te voegen.	In geval van proeven: kopie van proefonthefing CTGB dient beschikbaar te zijn, of een verklaring van een TNG erkend bedrijf (zie www.nvwa.nl/onderwerpen/gewasbescherming/erkenning-aanvragen-voor-toetsing-gewasbeschermingsmiddelen/ing-erkenning) dat de proef onder haar verantwoordelijkheid wordt uitgevoerd. Verontreinigde partijen gescheiden houden; in overleg met afnemer vervolgstappen afspreken.
Ja, II5h, III9a	Deel A: II.2a			Actuele registratie gebruikte gewasbeschermingsmiddelen	Zie bijlage A van de Telerhandleiding voor nadere toelichting
ja, II3a, II3b, II5h, III7, III10	Deel A: I3i e, ii, II2a		Onjuiste dosering	Goed onderhouden verdeelapparaat. Verplichte "spuitkeuring" (ook voor loonwerker)	De verdeelapparaat dient periodiek aan de officiële SKL keuring te worden onderworpen. Een geldig goedkeuringsbewijs is aanwezig. Bij de gewasmodules geldt dit voor veld- en rijenspuit, vernevelapparaat en de onkruidstrijker (bij deze apparaat komt het middel direct op de plant/product). Zie www.sklkeuring.nl/wp-content/uploads/2021/06/Overzicht-SKL-keuring-verdeelapparaat-voor-gewasbeschermingsmiddelen.pdf Advies: periodieke controle van goede werking (dosering, spuitbeeld, doppen)
ja, II3a,	Deel A:		Niet-vakkundig toepassen,	De technisch verantwoordelijke (teler	Aantoonbare opleiding en ervaring (evt. CV van de externe

Hygiëncode		Aandachtspunt	Risico	Beheersmaatregelen	Toelichting/ interpretatie
852/2004 (food)	183/2005 (feed)				
II3b, II5h, III10	I3i e, ii, II2a		verkeerde dosering	en/of teeltbegeleider) op gebied van gewasbescherming en bemesting moet zijn competentie kunnen aantonen. In NL: Toepassers moeten beschikken over spuitlicentie (ook loonwerker)	teeltbegeleider). Er moet een geldige spuitlicentie, licentie uitvoeren en/of licentie bedrijfsvoeren aanwezig zijn.
			Resistentieontwikkeling	Advies op het etiket (WG/GA) volgen.	Deze eis vloeit voort uit FSA.
nec	nec		Emissie van gbm	Met de emissieprotocollen het risico op emissie vanaf het erf en percelen in kaart brengen.	Deze eis vloeit voort uit het Actieplan Plantgezondheid. Het advies van de protocollen is maximaal 3 jaar oud. Het gebruik van de protocollen is niet verplicht als de spuitwerkzaamheden worden uitbesteed, tenzij de loonwerker gebruik maakt van de voorzieningen op het erf, bijv. bron of wasplaats. De protocollen voor een nagenoeg gesloten erf en perceel zijn terug te vinden als app in Farmmaps . De toelichting bij de app is te vinden in een uitgebreide handleiding en de instructievideo . De app is te installeren via https://farmmaps.eu/nl/ .
nec	nec		Residuen glyfosaat in peulvruchten	Op peulvruchten voor humane consumptie geen glyfosaat (RoundUp) toepassen tussen bloei en oogst.	
			Geïntegreerde gewasbescherming (IPM)	Teler moet een maatregel toepassen om de toepassing van gbm te beperken.	Deze eis vloeit voort uit FSA. Teler kan in de Telerhandleiding aanvinken welke maatregel is toegepast.
				Teler moet een maatregel toepassen om de toepassing van gbm te voorkomen.	Deze eis vloeit voort uit FSA. Teler kan in de Telerhandleiding aanvinken welke maatregel is toegepast
ja, II3b, II5e, II5g, III9b	Deel A: II2c	2.8 Ziekten, plagen en Gebreken	Verontreiniging product met schadelijke gifstoffen, giftige onkruiden en kwaliteitsverlies	Maatregelen nemen ter preventie en indien nodig ter bestrijding (incl. registratie) Geldt alleen voor GZP: afnemer op de hoogte brengen van aantasting (incl. registratie)	Geldt voor alle gewassen. <i>Tip: zie www.kennisakker.nl</i> Specifiek voor <u>GZP</u> : (zie ook 1.4a, 1.4b, 2.2 en 4.6) - aarschimmels (fusarium, moederkoren) en giftige onkruiden registreren + melden aan afnemer - zwarte nachtschade in soja Specifiek voor <u>consumptieaardappelen</u> en <u>(industrie)groente</u> : - controleren op doornappel (Datura stramonium) en evt. handmatig uit perceel verwijderen. Specifiek voor <u>(industrie)groente</u> : - controleren op zwarte nachtschade, melkdistel, kleefkruid, kamille, duist, hanepoot, windhalm en

Hygiëncode		Aandachtspunt	Risico	Beheersmaatregelen	Toelichting/ interpretatie
852/2004 (food)	183/2005 (feed)				
ja	nee		Verontreiniging product met allergenen	Toepassen en registreren van (preventieve/curatieve) maatregelen tegen granen in de teelt van droge peulen, kapucijners, erwten, spinazie, tuinbonen en sperziebonen voor humane consumptie.	melde.
Ja, II3a, II5c, II5g	Deel A: I4c	2.9 Watergebruik	Productbesmetting met verontreinigd water	Uitsluitend gebruik van water van goede kwaliteit. Bij twijfel: analyse	Oppervlaktewater dat gebruikt wordt voor gewasverzorging dient schoon te zijn. Bij twijfel informatie inwinnen bij het Waterschap (Tip: zie www.waterkwaliteitsportaal.nl en www.bestrijdingsmiddelenatlas.nl) of een analyse uitvoeren (norm: max. 1.000 cfu <i>E. coli</i> per 100 ml water). Deze eis geldt m.n. bij toepassing van water (bijv. beregening/ bespuiting) op het eetbare deel van gewassen voor humane consumptie en die rauw gegeten kunnen worden. Let op: - risico's van riooloverstorten. - contact met oppervlaktewater waarin ratten leven (kans op ziekte van Weil, zie www.rivm.nl) - risico van terreur: toevoeging schadelijke stoffen. Bron-, leiding- en regenwater wordt verondersteld schoon te zijn.
			Waterspilling	Benutting van regenwater optimaliseren.	Deze eis vloeit voort uit FSA. Door organische stof vast te leggen in de bodem, afstroming tegen te gaan en/of infiltratie te verbeteren. Bijvoorbeeld door inzet groenbemesters, NKG, sporen wissen en storende grondlagen breken.
				Water(gebruiks)plan opstellen om het gebruik te optimaliseren en verspilling te minimaliseren.	Bijlage L van de Telerhandleiding kan als basis worden gebruikt.
				Teler moet een maatregel toepassen om zo efficiënt mogelijk te beregenen.	Deze eis vloeit voort uit FSA. Teler kan in bijlage L van de Telerhandleiding aanvinken welke maatregel is toegepast
				Beregening registreren.	Bij beregening registreren: perceel, datum en watergift (in mm of m3/ha, of in pompuren + pompcapaciteit in m3/uur). Tip: met www.bioscope.nl/fieldscout/beregeningssignaal kunt u de efficiëntie verbeteren.
Nee	Nee	2.10 Jacht	Kogels in het product	Niet toegestaan indien het gevaar bestaat dat hagel in product terecht komt.	Voorkom hagel in product: verbod geldt voor consumptie aardappelen en (industrie)groenten. Bij (industrie)groente is dit m.n. relevant in koolgewassen.

Hygiëncode		Aandachtspunt	Risico	Beheersmaatregelen	Toelichting/ interpretatie
852/2004 (food)	183/2005 (feed)				
3. OOGST/ BEWERKING/ INSCHUREN					
ja, II3a, II5a, II5b	Deel A: I3i+ 4a+b		3.1 Machines	Verontreiniging met productvreemde bestanddelen (hout, glas, olie, chemicaliën, GGO etc)	Goed onderhouden en schone machines (bij oogst en bewerking zoals malen, pletten, hakselen, balen maken en inkuilen) en transportmiddelen ter voorkoming van beschadiging en insleep vreemde bestanddelen.
					Verontreiniging met productvreemde stoffen (olie, vet, glas) voorkomen. Let in het bijzonder op: beschadigingen inschuurapparatuur, olie- en brandstoflekkage, gebruik schone kipwagens, kisten etc. Bij vervoer product na andere producten, dan als volgt reinigen: A. diervoedergrondstoffen en voedingsmiddelen: vegen B. grond/stenen: reinigen met water (hoge druk) C. kunstmest: vegen D. verpakte producten: vegen E. droge stapelbare mest: reinigen en desinfectie F. Natte mest: reiniging, desinfectie en vrijgave na externe inspectie door een ISO17020 geaccrediteerde inspectie-instelling G. Aardappelen behandeld met chloorprofam: <u>geldt alleen voor GZP</u> : grondig reinigen met water (hoge druk) De reinigingsmethode na andere producten kunt u vinden in de IDTF-database: www.icrt-idtf.com/nl/index.php?setlang=nl . Let op: Producten die niet in deze database voorkomen, zijn verboden ladingen! Het transportmiddel moet voordat geladen wordt vrij zijn van residuen (resten) van schoonmaak- en desinfectiemiddelen en droog zijn.
ja, II5b, II5e	Deel A: I4a, b, d				Bij regen of opspattend vocht product afdekken of onder dak plaatsen. <u>Geldt niet voor suikerbieten & cichorei, zetmeelaardappelen en (industrie)groente (voor zover het product nog geschoond en verwerkt wordt).</u> Let op: uw afnemer kan afdekken verbieden in verband met broei! Voorkom dat product nat/vuil wordt, ook tijdens transport over nat wegdek. <u>Geldt niet voor suikerbieten & cichorei, zetmeelaardappelen en (industrie)groente (voor zover het product nog geschoond en verwerkt wordt).</u> Zorg voor aanwezigheid dekzeil of mogelijkheid van onder dak plaatsen bij dreiging van regen.
n.v.t.	Deel A: I4f		3.2 Verpakking van diervoeders (alleen van eigen oogst)	Verontreiniging	Geschikt, schoon en voldoende (lagen) verpakkingsmateriaal om diervoeders (folie, big bags)
n.v.t.	Deel A: I4f			Kwaliteitsverlies	Beschadiging van verpakkingsmateriaal voorkomen en repareren
			3.4 Productafval	Verontreiniging	Loof inwerken en eventuele plantaardige bijproducten
					Deze eis vloeit voort uit FSA. Geen plantaardige producten afzetten als vuilnis.

Hygiëncode		Aandachtspunt	Risico	Beheersmaatregelen	Toelichting/ interpretatie
852/2004 (food)	183/2005 (feed)			terugbrengen naar perceel of alternatief doel geven (bijv. diervoeder).	
<h2>4. OPSLAG / BEWARING</h2> <h3>4A. Niet overdekt bewaring (in veld, op betonplaat of erf)</h3>					
ja, II3a, II5a, II5b	Deel A: I3i+ 4a+b	4.1 Niet overdekte bewaarplaatsen	Verontreiniging met productvreemde bestanddelen	Schone en goed onderhouden bewaarplaats	Niet overdekte bewaarplaats dient vrij te zijn van verontreinigingen, zoals olie, chemicaliën, hout, los freesasfalt en los puin.
ja, II3a, II5a, II5b	Deel A: I3i+ 4a+b			<u>Geldt alleen voor GZP</u> : Product afdekken bij regen van betekenis en risico op verontreiniging (bijv. door ongedierte).	Het belang van afdekken bij regen en risico op verontreiniging neemt toe met de duur van de opslag/bewaring. Herhaalde en langdurige blootstelling aan regen en verontreiniging (door ongedierte, vogels, huisdieren, enz.) is ongewenst.
n.v.t.	Deel A: I4b, f	4.2 inkuilen van diervoeder / verpakte balen voor afzet als diervoeder (van eigen oogst)	Kwaliteitsverlies	Bewaking kuilkwaliteit	Voor inkuilen en bewaring van (bij)producten voor diervoeder, dient de kwaliteit bewaakt te worden (optimale pH (4,5-5,4) en schimmelgroei voorkomen worden. Inkuiltoevoegingsmiddelen mogen alleen worden gebruikt als deze zijn toegelaten op basis van EU Verordening 1831/2003 (zie groep 1K op https://ec.europa.eu/food/document/download/0d1228e2-2bae-4ec4-b329-7d2a6121924b_en?filename=animal-feed_additives_eu-register_1831-03.pdf). Bij levering en toepassing door VKL gecertificeerde loonwerker wordt hieraan voldaan. Verpakte balen bewaren op verharde ondergrond. (=aanbeveling)
n.v.t.	Deel A: I4f			Schade aan folie voorkomen en repareren.	Voldoende folie gebruiken, beschermen tegen schade (bijv. door net, zeil of zand). Bij beschadiging repareren.
<h3>4B. Overdekte bewaring</h3> <p>(Deze eisen gelden uitsluitend als teler producten opslaat in een overdekte bewaring (anders: niet van toepassing))</p>					
ja, II3a, II5a, II5b	Deel A: I3i+ 4a+b , e	4.3 Overdekte bewaarplaats	Verontreiniging met productvreemde bestanddelen	Schone en goed onderhouden bewaarplaats	- jaarrond een schone bewaarplaats. Niet voor andere doeleinden zoals machineonderhoud en stalling van machines en werktuigen of opslag van materialen en hulpstoffen gebruiken, tenzij verontreiniging van wanden en vloer wordt voorkomen (bijv. afdekken met plastic of zeil; bij hulpstoffen is intacte verpakking ook

Hygiëncode		Aandachtspunt	Risico	Beheersmaatregelen	Toelichting/ interpretatie
852/2004 (food)	183/2005 (feed)				
					voldoende); - goed onderhouden (dak, wand enz), zodat er geen vervuiling van het product kan optreden
ja, II3a, II5a, II5b, II5f	Deel A: I3i+ 4a+b , e			Bewaarruimte met geogst product dient afgescheiden te zijn van machineberging, werkplaats en opslag van materialen en hulpstoffen	Bij voorkeur (=aanbeveling) permanent gescheiden ruimten gebruiken, met name bewaring apart van alle andere activiteiten.
ja, II3a, II5a, II5b, II5f	Deel A: I3i+ 4a+b , e			Product in (tussen)opslag dient volgens dezelfde voorschriften (VVAK, GlobalGAP of ander gelijkwaardig schema) opgeslagen te worden	Indien product voor (tussen)opslag bij of voor derden opgeslagen wordt, dan dient deze opslag aan dezelfde (VVAK, GlobalGAP of ander gelijkwaardig schema) voorschriften te voldoen.
n.v.t.	Deel A: I3i+ 4a+b , e			<u>Geldt alleen voor producten met bestemming diervoeder</u> ; Product in (tussen)opslag dient volgens dezelfde (VVAK of ander gelijkwaardig schema) voorschriften of GMP+ B1, B2 of B3 opgeslagen te worden.	Indien product met bestemming diervoeder voor (tussen)opslag bij derden opgeslagen wordt, dan dient deze opslag aan dezelfde (VVAK of ander gelijkwaardig schema) voorschriften of GMP+ B1, B2 of B3 te voldoen. Opslag/bewaring van producten bestemd voor afzet/gebruik als diervoeder is ook bij een niet-gecertificeerde derde toegestaan, mits de diervoederveiligheid geborgd is met een overeenkomst.
nee	nee		Ongewenste contaminatie met chloorprofam	Geen opslag van GZP in bewaarruimte / kisten waar in de voorgaande 10 jaar chloorprofam is gebruikt als kiemremmer van consumptieaardappelen. Ook geen gebruik maken ventilatoren en transportbanden waarop chloorprofam aanwezig kan zijn, tenzij zeer grondig gereinigd.	Contaminatie van GZP met chloorprofam tijdens opslag is aangetoond. Chloorprofam is persistent.
				<u>Geldt alleen voor consumptieaardappelen</u> : Reiniging van de bewaarschuur en apparatuur vóór inschuren + registratie binnen 3 dagen na (be)handeling (en uiterlijk 1 oktober).	In oktober 2020 eindigt de toelating van chloorprofam (w.s. van C-IPC) als kiemremmer in consumptieaardappelen. Hierdoor wordt de MRL voor residuen van deze stof verlaagd. Op basis van onderzoek zijn documenten opgesteld om de reiniging en inspectie te ondersteunen: Handleiding reiniging, infographic en handleiding visuele inspectie (zie bijlage K van de Telerhandleiding). De reiniging moet binnen 3 dagen na reiniging en uiterlijk 1 oktober geregistreerd worden door het invullen en ondertekenen van de checklist (zie bijlage K van de Telerhandleiding). Tijdens een inspectie moet een kopie van de checklist aan de CI getoond worden.

Hygiëncode		Aandachtspunt	Risico	Beheersmaatregelen	Toelichting/ interpretatie
852/2004 (food)	183/2005 (feed)				
					Let op: de eis geldt ook voor bewaring bij derden. De eis geldt voor bewaarschuren en apparatuur die sinds 2020 nog niet conform <u>bijlage K</u> van de Telerhandleiding zijn gereinigd.
ja, II5g	Deel A: I3ii	4.4 Direct daglicht in bewaarruimte	Groene knollen/productverkleuring	Geen direct daglicht in bewaarplaats boven product. <u>Geldt niet voor GZP</u>	Om groene knollen/productverkleuring te voorkomen, dient er geen direct zonlicht in de bewaarruimte te zijn (<u>is "aanbeveling"</u> voor zetmeelaardappelen). Naast aardappelknollen zijn gele wortelen gevoelig voor verkleuring.
ja, II3a, II5a, II5b, II5e, III9b	Deel A: I4d, II1	4.5 Ongedierte-bestrijding, vogels en huisdieren	Verontreiniging met productvreemde bestanddelen en overbrengen van pathogenen	Bestrijding en/of weren van ongedierte, vogels, huisdieren (opslagplaatsen afschermen tegen vogels, huisdieren, ongedierte, insecten en het plaatsen van lokdozen/vallen of gaas voor openingen spannen). <u>Is aanbeveling voor zetmeelaardappel.</u>	<ul style="list-style-type: none"> - Voorkomen van ongedierte en (huis)dieren en vogels (uitwerpselen en nesten voorkomen) op product in bewaarruimte door adequaat af te schermen bijv. sluit toegangen af, geen vogels boven partijen, geen huisdieren in product, door gaas voor in- en uitlaatluiken te zetten enz. - Bestrijd -indien nodig- ongedierte en insecten door bijv. het plaatsen van lokdozen. Een bedrijfskat is een acceptabel alternatief om ongedierte te bestrijden. Let op: bij ratten kan een verminderde gevoeligheid optreden voor bepaalde chemische bestrijdingsmiddelen!
nee	nee			<u>Geldt voor afzet als diervoeder:</u> bij opslag/bewaring inspecteren, registreren inspectiedata en bestrijdingsacties.	Bij producten in opslag/bewaring die afgezet/gebruikt worden als diervoeder: inspecteer elke 6 weken en registreer de inspectiedata en de acties om ongedierte te bestrijden.
ja, II3a, III9a	Deel A: I3i, II2a	4.6 Voorraadbeschermingsmiddelen / kiemremming / ontsmetting	Aanwezigheid van chemische residuen (ofwel schadelijke stoffen)	Alleen wettelijk toegestane middelen toepassen. Gebruik volgens wettelijke voorschriften en registratie van het gebruik.	<ul style="list-style-type: none"> - Toediening volgens dosering op het etiket, volgens de voorschriften. - Het gebruik van dergelijke middelen moet altijd geregistreerd worden (zie ook <u>bijlage A</u> van de <u>Telerhandleiding</u>) - Let op, dit geldt ook voor pootaardappelen als (een deel van) de partij, zoals boven-/ondermaat en afwijkende knollen, als consumptie- of zetmeelaardappel wordt afgezet.
ja, II3a	N.v.t.			<u>Geldt alleen voor GZP:</u> Gebruik afstemmen met afnemer	Indien voorraadbeschermingsmiddelen gebruikt worden, moet dit eerst afgestemd worden met de afnemer i.v.m. mogelijke aanwezigheid van ongewenst chemische residuen (met name insecticiden)
ja, II3a, II3b, II5h, III10	Deel A: I3i e, ii, II2a		Niet-vakkundig toepassen, verkeerde dosering	De technisch verantwoordelijke (teler en/of teeltbegeleider) op gebied van gewasbescherming moet zijn competentie kunnen aantonen. In	Aantoonbare opleiding en ervaring (evt. CV van de externe teeltbegeleider). Er moet een geldige spuitlicentie (ten minste licentie 1)

Hygiëncode		Aandachtspunt	Risico	Beheersmaatregelen	Toelichting/ interpretatie
852/2004 (food)	183/2005 (feed)				
				NL: Toepasser moet beschikken over spuitlicentie (ook loonwerker)	aanwezig zijn.
			Slechte verdeling	De vernevelapparatuur (o.a. Mafex, Pieperdoes, poederapparaten) is goed onderhouden en het SKL goedkeuringsbewijs (van de keuring) is geldig (geldt ook voor loonwerker).	Voor meer info over typen en keuringsfrequentie zie: www.skлкеuring.nl/wp-content/uploads/2021/06/Overzicht-SKL-keuringen-verdeelapparatuur-voor-gewasbeschermingsmiddelen.pdf Advies: controleer periodiek zelf op de goede werking (dosering en verdeling).
ja, II3a, II5g, III7	n.v.t.	4.7 Klimaatbeheersing/conditionering product	Aantasting kwaliteit product door broei of condensvorming wat leidt tot schimmelvorming, mycotoxinen	Klimaatbeheersing en drogen van het product: - gebruik alleen goed onderhouden en goed afgestelde apparatuur; - gebruik geschikte brandstoffen bij directe droging.	Algemeen: - optimale klimaatbeheersing nastreven - product voldoende conditioneren (temperatuur, vocht, beluchting) - voorkom schimmelvorming (i.v.m. mogelijke vorming van mycotoxinen), let op kwaliteit product - Geschikte brandstoffen voor directe droging zijn: aardgas, bio-gas, LPG, propaan/butaan, petroleum, lichte stookolie, dieselolie, zware stookolie (mits die aan wett. normen voldoet). Gebruik van overige brandstoffen in overleg met afnemer.
n.v.t.	Deel A: I3i+ii			<u>Geldt alleen voor producten (van eigen oogst) met bestemming diervoeder:</u> - gebruik alleen goed onderhouden en goed afgestelde apparatuur (specificaties zijn beschikbaar); - gebruik geschikte brandstoffen bij directe droging + registratie type brandstof.	Geschikte brandstoffen voor directe droging zijn: aardgas, bio-gas, LPG, propaan/butaan, petroleum, lichte stookolie, dieselolie, zware stookolie (mits die aan wett. normen voldoet). Gebruik van overige brandstoffen in overleg met afnemer en bij afzet aan GMP+ gecertificeerde bedrijven overeenkomstig GMP+.
ja, III7	n.v.t.			<u>Geldt alleen voor GZP: Volledige en actuele registratie van conditionering</u>	Registratie van conditioneringsomstandigheden (<u>zie voorbeeldformulier bijlage E van de Telerhandleiding</u>)
ja, II5f	Deel A: I4e	4.8 Thermometer	Kwik en glas in product	Breukvrije thermometer zonder kwik	Voorzoek kwik en glas in product
ja, II5f	Deel A: I4e	4.9 Lampen	Glas in product <u>Geldt niet voor zetmeel</u>	Aanwezigheid beschermplaat, breukvrije lampen of beschermkousje	Algemeen: let vooral op verlichting boven product en in werkzone. Niet verplicht voor lampen zonder glas (zoals led-TL-lampen) en lampen in werkzone buiten bereik van machines of werktuigen.
ja, II5f	Deel A: I4e	4.10 Koelapparatuur	Koelvloeistof in product a.g.v. lekkage	Goed onderhouden en afdekplaat boven het product (STEK keuringsrapport)	- Voorkom lekkage van koelvloeistof in product - Gebruik altijd afdekplaat boven product - koelapparatuur: voorzien van STEK rapport niet ouder

Hygiëncode		Aandachtspunt	Risico	Beheersmaatregelen	Toelichting/ interpretatie
852/2004 (food)	183/2005 (feed)				
					dan 2 jaar - Natuurlijke koelmiddelen zijn niet onschuldig en vaak brandgevaarlijk en derhalve niet vrijgesteld van deze eis.
5 TRANSPORT / UITSCHUREN EN/OF AFLEVEREN					
ja, II3a, II5a, II5b	Deel A: I3i+ 4a+b		5.1 Vreemde bestanddelen, ongewenste Stoffen	Verontreiniging met vreemde bestanddelen - Schone transportmiddelen - Zonodig afdekken of onder dak plaatsen om inregen en insleep vreemde bestanddelen (w.o. opspattend vocht en vuil tijdens transport op nat wegdek) te voorkomen. - Laadruimte, technische hulpwerktuigen, transportmiddelen dienen schoon te zijn.	Schone en goed onderhouden apparatuur en transportmiddelen. Afdекken of onder dak plaatsen verplicht (<u>Geldt niet voor suikerbieten & cichorei, zetmeelaardappelen en (industrie)groente (voor zover het product nog geschoond en verwerkt wordt)</u>) Bij vervoer product na andere producten, dan als volgt reinigen: A diervoedergrondstoffen en voedingsmiddelen: vegen B grond/stenen: reinigen met water (hoge druk) C kunstmest: vegen D verpakte producten: vegen E droge stapelbare mest: reinigen en desinfectie F Natte mest: reiniging, desinfectie en vrijgave na externe inspectie door een ISO17020 geaccrediteerde inspectie-instelling G Aardappelen behandeld met chloorprofam: <u>geldt alleen voor GZP</u> : grondig reinigen met water (hoge druk) De reinigingsmethode na andere producten kunt u vinden in de IDTF-database: www.icrt-idtf.com/nl/index.php?setlang=nl . Let op: Producten die niet in deze database voorkomen, zijn verboden ladingen! Het transportmiddel moet voordat geladen wordt vrij zijn van residuen (resten) van schoonmaak- en desinfectiemiddelen en droog zijn.
ja, II3a, II5b, II5g	Deel A: I3ii			Vreemde bestanddelen/ groene aardappelknollen worden verwijderd conform leveringscontract.	Uitlezen groene aardappelknollen en golfballen (in partijen afkomstig uit de nabijheid (< 1 km) van een golfterrein): <u>geldt niet voor zetmeelaardappelen</u> <u>Overig: Geldt niet voor suikerbieten & cichorei en GZP.</u>
n.v.t.	Deel A: I4b			<u>Geldt alleen voor producten (van eigen oogst) voor verkoop aan derden als diervoeder</u> : verwijderen	Bij het uithalen van kuilen voor diervoeder (m.n. maïs): verwijderen van plekken met zichtbare broei- of schimmelvorming.

Hygiëncode		Aandachtspunt	Risico	Beheersmaatregelen	Toelichting/ interpretatie
852/2004 (food)	183/2005 (feed)				
				broei en schimmel-plekken bij uithalen van kuilen.	
				<u>Geldt alleen voor consumptieaardappelen</u> : was/spoel-activiteiten voor/bij derden zijn gecertificeerd volgens de NAO hygiëncode (of gelijkwaardig). Voor wassen/spoelen van eigen product gelden dezelfde eisen, maar inspectie door CI. Het water en eventueel zout en klei is veilig. Traceerbaarheid van partijen is geborgd.	Voor wassen/spoelen van alleen eigen product geldt: Aangekocht zout en klei is niet verontreinigd (blijkt uit verklaring van de leverancier dan wel analyse). De bron van het (naspoel)water is drinkwater (leidingwater) of van drinkwaterkwaliteit (aantoonbaar op basis van een jaarlijkse analyse) of in de 12 maanden voorafgaande aan het gebruik geschikt verklaard door een bevoegde autoriteit (waterschap, waterleidingbedrijf, Rijkswaterstaat en/of NVWA). Gerecirculeerd water als naspoeling moet gefilterd en minimaal jaarlijks gecontroleerd worden op een veilige pH (range 7-14). De gemeten pH wordt geregistreerd. Toepassing van desinfecterende- en antischuimmiddelen in het spoelwater moet voldoen aan het wettelijk gebruiksvoorschrift (etiket) en dit wordt regelmatig gecontroleerd. De wateranalyse wordt uitgevoerd door een ISO 17025 geaccrediteerd laboratorium. Partijen worden aantoonbaar traceerbaar gehouden tijdens het wassen/spoelen.
ja, II3a, III9a	Deel A:I3i	5.2 Voorraad-beschermings-, kiemremming- of ontsmettingsmiddelen	Overdosis gewasbeschermings-, kiemremmings- en ontsmettingsmiddelen.	Veiligheidstermijn	Strikt in acht nemen veiligheidstermijnen (wachtijden) als deze gebruikt zijn tijdens inschuring of bewaring.
ja, II3a, II5a, II5b, III7, III10	n.v.t.	5.3 Transport door derden	Transporteur werkt niet volgens voedsel- en voederveiligheidseisen	<u>Geldt alleen voor GZP en consumptieaardappelen</u> : Transporteur is in bezit van GMP+ B 4.1 transport certificaat en is aantoonbaar (kopie certificaat).	Transport door of in opdracht van de teler: kopie certificaat kunnen tonen. Als transport in opdracht van afnemer plaatsvindt, dan is dit niet nodig maar moet aan de afnemer wel gemeld worden als het transportmiddel niet voldoet aan eis 5.1.4.
n.v.t.	Deel A: I3i+ 4a+b			<u>Geldt alleen voor producten met bestemming diervoeder</u> : Transporteur is in bezit van GMP+ B 4.1 transport certificaat en is aantoonbaar (kopie certificaat).	

Gewasspecifieke aandachtspunten bij (industrie)groente met handmatige oogst en verpakking

852/2004 (food)	183/2005 (feed)		Sluit aan bij aandachtspunt	Risico	Beheersmaatregelen	Toelichting/ interpretatie
ja, II5b, II5d	n.v.t.		1.5 EHBO	Veiligheid	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Aanwezigheid van EHBO-materiaal in nabijheid van permanente werkplekken en veldwerk 	
ja, II3a, II5a, II5b, II5d	n.v.t.		3.3 Persoonlijke hygiëne	Contaminatie	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Schone werkkleding en handschoenen. ▪ Kort geknipte nagels. Gelakte nagels en kunstnagels alleen indien handschoenen worden gedragen. ▪ Handen wassen met zeep voor aanvang van het werk en na elk toiletbezoek. ▪ Geen sieraden of loshangende voorwerpen dragen. ▪ Lange haren dienen bijeengebonden te zijn. ▪ Medewerkers met overdraagbare ziekten mogen niet in aanraking komen met het te oogsten product ▪ Wonden dienen afgedekt te worden met een waterafstotende pleister van een afwijkende kleur ten opzichte van het product. 	als handmatig geoogst wordt
ja, II3a, II5a, II5b, II5d	n.v.t.		3.4 Product afval		Het productafval dient dagelijks uit de productieruimte te worden verwijderd.	
ja, II5f	n.v.t.		3.5 klein oogstmateriaal (mesjes en handschoenen)	Klein oogstmateriaal, zoals mesjes en handschoenen, komen tussen het geoogst product (verontreiniging)	Bewaak aanwezigheid	leg dagelijks vast wat er uitgegeven is en terugkomt.
ja, II5f	n.v.t.		3.6 Verontreiniging product	Verontreiniging met vet / olie bij be-/verwerking	Gebruik food grade olie voor machines of onderdelen daarvan, waarbij het risico bestaat dat door smering of lekkage olie in het product kan komen	Daar waar contact met het product kan ontstaan, foodgrade smeeroilie gebruiken (meestal oogstmachines en sorteerbanden).
ja, II5a, II5b	n.v.t.		3.7 Fust en verpakkingsmateriaal	Verontreiniging vreemde bestanddelen	Fust dient schoon en gereinigd en in goede staat te zijn	<ul style="list-style-type: none"> - Gebruik geen kapotte opslagmiddelen (container, fust, etc). - Fust dient van kunststof of metaal te zijn. - vervuiling met slijk, vuil en gewasresten voorkomen. - Ontsmetten van fust moet geregistreerd worden. - Fust dient niet op een kiezeloppervlak of andere

								- "losse" ondergrond te worden geplaatst. - Het product in de schaduw en zo koel mogelijk bewaren.
--	--	--	--	--	--	--	--	---

4 Controle

4.1 Inleiding

De onafhankelijke controle is erop gericht vast te stellen of op een teeltbedrijf de voorgeschreven beheersmaatregelen met betrekking tot de teelt, oogst, transport, opslag en bewaring in voldoende mate worden nagekomen, zodat calamiteiten op het gebied van voedselveiligheid en duurzaamheid worden voorkomen.

In overleg met de CI kan een telervereniging of verzendhandel namens een groep telers een aantal beheersmaatregelen voor haar rekening nemen (bijv. de registratie van de teelthandelingen). In dat geval is de telervereniging verantwoordelijk voor de betreffende beheersmaatregelen. Indien de telervereniging in gebreke blijft, ontvangt de teler geen certificaat.

Indien een teler een loonwerker inzet voor werkzaamheden in de teelt, oogst, transport en bewaring, dan is de teler hiervoor verantwoordelijk en dient de teler aan te tonen dat de loonwerker werkt volgens de richtlijnen van het VVAK-certificatieschema (zie par. 3.4: aandachtspunt 1.7).

Bij teeltbedrijven die voor het eerst deelnemen, moet de controle plaatsvinden tijdens het teeltseizoen. Bij bestaande deelnemers moet de controle plaatsvinden binnen 6 maanden vóór het aflopen van de geldigheid van het certificaat. Op grond van de controle wordt de geldigheid met 3 jaar verlengd. De geldigheidsdatum (dag + maand) wijzigt echter niet. Indien de geldigheidsdata voor de gecertificeerde gewassen verschillend zijn, kan de CI deze onder voorwaarde gelijktrekken. Zie 4.5.

4.2 Afspraak voor controle

De door de teler aangewezen CI neemt telefonisch en/of schriftelijk contact op voor het maken van een afspraak om de fysieke bedrijfscontrole op het teeltbedrijf uit te voeren. Ook zijn verrassingsbezoeken mogelijk (zie par. 4.3).

Bij aanmelding verplicht de teler zich om mee te werken aan de controles door de CI. Dit betekent dat er tijd vrij gemaakt dient te worden voor het bezoek, dat de gevraagde informatie wordt verstrekt en toegang wordt verleend tot de administratie, bedrijfsgebouwen en percelen. Indien een teler tot 3x toe een gemaakte afspraak afzegt, dan volgt automatisch een afkeuring.

4.3 Frequentie controle

Onderscheid wordt gemaakt tussen telers die voor het eerst deelnemen en telers die reeds eerder gecontroleerd zijn.

Nieuwe deelnemers: alle nieuwe deelnemers, of bestaande deelnemers die met een nieuwe gewasgroep (module) deelnemen, worden in het eerste jaar van deelname tijdens het teeltseizoen bezocht.

Telers die het vorige seizoen een afkeuring hebben ontvangen voor een bepaald gewas (of het gehele bedrijf), worden voor dat gewas (of bedrijf) beschouwd als nieuwe deelnemer. Dit geldt ook voor telers die overstappen naar een andere CI, waarbij geen gebruik wordt gemaakt van het verzoekformulier (bijlage M van de Telerhandleiding) dan wel de geldigheid van het certificaat verlopen is.

Bestaande deelnemers: per jaar wordt 1 op de 3 telers gecontroleerd.

Dit bezoek vindt plaats tijdens het teelt- of bewaarperiode.

Telers die zijn overstapt naar een andere CI worden ook beschouwd als een bestaande deelnemer indien gebruik is gemaakt van het verzoekformulier (bijlage M van de Telerhandleiding) en de geldigheid van het certificaat nog niet verlopen was.

Gedurende de teeltfase of het bewaarperiode zal een aantal telers (10% van de steekproefomvang) een verrassingsbezoek ontvangen. Bij 1 op 3 controlefrequentie betekent dit max. 36,6% (33,3% + 10%) van de bedrijven.

Het betreft hier deels onaangekondigde, gerichte controles (herbeoordelingen) waarvoor in het bijzonder telers in aanmerking komen, die tijdens een eerder bezoek geconfronteerd zijn met zogenaamde niet kritieke tekortkomingen (bijvoorbeeld het (nog) niet verricht hebben van noodzakelijke kleine reparaties aan machines, enz.). Het betreft hier dus een extra controle/herbeoordeling op zaken waarvan met de teler afgesproken is dat deze op korte termijn door hem zullen worden hersteld en welke niet direct kunnen leiden tot een voedselonveilige situatie. Deels betreft het een steekproefsgewijze controle zonder specifieke aanleiding.

4.4 Controle tijdens het teeltperiode en bewaarperiode

Het bedrijf van de teler zal fysiek worden gecontroleerd, voordat het product wordt afgeleverd. De controles vinden jaarrond plaats, maar in de praktijk betekent dit dat de af land geleverde producten in de periode april tot en met augustus worden gecontroleerd. Voor 1^e jaar deelnemers of telers die afgekeurd zijn vindt het fysieke bedrijfsbezoek plaats vóór aflevering van de eerste partij.

Opmerking: Omdat telers van (industrie)groenten vaak meerdere teelten hebben en de teeltperiode soms kort is, vindt de controle plaats tijdens ten minste 1 van de teelten.

Hierbij zullen in principe alle (op dat moment relevante) aan de teler gestelde voedselveiligheidseisen ofwel eerder genoemde beheersmaatregelen gecontroleerd worden. Beoordelingscriteria die tijdens de inspectie niet operationeel zijn, worden als voldoende beschouwd wanneer de teler de uitvoering beschrijft en de beschrijving in overeenstemming is met het schema.

De gehanteerde controlemethoden zijn:

- Administratieve controle (zie Telerhandleiding H 3.2 'administratieve controle')
De basis van de administratieve controle vormt de toetsing op actualiteit, compleetheid en correctheid van de registraties tijdens de periodieke controle.
- Fysieke bedrijfscontrole: Bij het bedrijfsbezoek worden één of meerdere van de percelen gecontroleerd, evenals de bedrijfsruimten, opslagplaatsen, machines, werktuigen, enz. Indien nodig worden de monsters genomen voor het residuonderzoek (uitsluitend bij consumptieaardappelen, zie hoofdstuk 5).

Herstelkans:

Het is mogelijk dat bij een eerste fysieke bedrijfscontrole de teler toch nog de gelegenheid krijgt om een niet (volledige) geïmplementeerde maatregel alsnog (volledig) te implementeren. De termijn hiervoor wordt vastgesteld door de controleur en is maximaal 28 dagen. Bij deze telers kan een gerichte fysieke bedrijfscontrole worden uitgevoerd om te controleren of de afgesproken maatregelen zijn geïmplementeerd, als onderdeel van de 10% verrassingscontrole. Of de teler dient bewijsstukken te overleggen aan de CI. Wanneer blijkt dat de betreffende maatregel niet is

geïmplementeerd (afpraak met controleur is niet, niet tijdig of slechts deels nagekomen), volgt onmiddellijk afkeuring.

De CI heeft de mogelijkheid om de teler bij (herstelbare) beperkte tekortkoming(en), mits deze tekortkoming niet leidt tot een gerede kans op voedselonveilige of niet-duurzame situaties, de kans te bieden dit te herstellen. Deze situatie geldt dus ongeacht het een eerste of volgende fysieke bedrijfscontrole betreft. De termijn hiervoor wordt vastgesteld door de controleur en is maximaal 28 dagen.

Bij tekortkomingen (niet of onvoldoende aantonen van het voldoen aan de beheersmaatregel) die leiden tot een gerede kans op voedselonveilige dan wel niet-duurzame situatie (afhankelijk van de aard van de eis), is herstel niet mogelijk en volgt afkeuring.

4.5 Inspectieverslag en certificering

Na iedere inspectie wordt een inspectieverslag met de inspectieresultaten opgesteld dat aan de teler wordt verstrekt. De weergave van de resultaten van de inspectie op de beoordelingscriteria is ten minste:

“ja of voldoet” in het geval dat aan de eis wordt voldaan,

“nee of voldoet niet” in het geval dat niet aan de eis wordt voldaan,

of “NVT” indien de eisen niet van toepassing zijn”.

Alle “nee’s” die tot intrekking/onthouding van het VVAK-certificaat leiden, moeten worden toegelicht.

Verder dienen de bedrijfsgegevens en gewassen te worden vermeld die benodigd zijn voor de afgifte van het VVAK-certificaat, zoals omschreven in en met in achtname van de eisen genoemd in hoofdstuk 6, en daarnaast hetgeen benodigd is voor verstrekking aan de afnemers, zoals genoemd in [bijlage C](#).

Op grond van het inspectieverslag wordt besloten over wel/niet verstrekken dan wel verlengen van het VVAK-certificaat (zie [hoofdstuk 6](#)). Bij bestaande telers wijzigt van de geldigheidsdatum de dag en maand niet, mits de controle heeft plaatsgevonden in de 6 maanden vóór de geldigheidsdatum. Hiermee wordt bereikt dat de CI meer flexibel is in het plannen van de controles en dat wordt voorkomen dat teeltbedrijven binnen één jaar 2 controles moeten ondergaan (en financieren) om een gecertificeerd product te kunnen afleveren.

Op het certificaat wordt de geldigheidsduur vermeld dan wel vóór welke datum de volgende controle gaat plaatsvinden.

Indien de geldigheidsdata (dag en maand) voor gewassen verschillend zijn, mag dit door de CI gelijkgetrokken worden op voorwaarde dat de gewassen/producten vóór afleveren gecertificeerd zijn.

Indien een CI vermoedt dat een teler -waarbij tijdens inspectie is vastgesteld dat de teler onvoldoende voldoet aan de gestelde eisen- (stilzwijgend) is overgestapt naar een andere CI om alsnog gecertificeerd te worden in hetzelfde seizoen, dient de CI de andere CI's te wijzen op de aangetroffen onvolkomenheden (bijvoorbeeld door het inspectieverslag te verstrekken).

4.6 Schorsing / intrekking certificaat

Afhankelijk van de aard en de ernst van een tekortkoming kan de CI het certificaat geheel of gedeeltelijk schorsen voor een periode van maximaal 28 dagen of onmiddellijk geheel of gedeeltelijk intrekken.

Schorsen mag worden toegepast indien na een waarschuwing de tekortkoming voortduurt of wanneer er sprake is van een zeer ernstige tekortkoming.

Intrekking mag worden toegepast indien na een schorsing de overtreding voortduurt of er binnen 2 maanden na afloop van de schorsing opnieuw een zeer ernstige tekortkoming wordt geconstateerd. Intrekking is ook toegestaan in geval van vervalsing/misbruik van het VVAK-certificaat. Na intrekking wordt de teler niet meer in het huidige seizoen toegelaten voor een ingangscntrole om de (gedeeltelijke) intrekking ongedaan te maken.

Een (gedeeltelijke) schorsing en intrekking wordt z.s.m. gemeld aan de beoogde afnemer(s), indien bekend.

4.7 Kosten

De CI brengt bij de deelnemers jaarlijks de kosten van deelname in rekening. Deze kosten zijn afhankelijk van:

- betreft het een ingangscntrole of hercontrole;
- wel/geen controle bij dienstverleners (loonwerkers, loonbewaarders, enz.).

Naast de kosten van de CI wordt m.i.v. 2015 per gewascertificaat/module jaarlijks een bedrag in rekening ten behoeve van de beheerder van het VVAK, het Akkerbouw Certificeringsoverleg.

Dit bedrag wordt jaarlijks vastgesteld en duidelijk vermeld op de nota van de CI. In 2023 is het tarief € 3,00 per VVC en VVAK-module.

4.8 Actualisatie / geldigheid documenten

Jaarlijks worden de eisen van en de ervaringen met VVAK geëvalueerd en worden externe ontwikkelingen beproven teneinde het VVAK actueel te houden. De wijzigingen/aanvullingen worden in de 4 VVAK-documenten (Handboek, Telerhandleiding, Criteria voor de CI en de Extra bijlagen (interpretatie)) verwerkt en vervolgens goedgekeurd door het ACO. Het Handboek, de Telerhandleiding en een aantal hulpdocumenten (w.o. digitaal invulbare bijlagen van de Telerhandleiding) worden geplaatst op <https://bo-akkerbouw.nl/>. De CI's ontvangen alle documenten. De Extra bijlage (interpretatie) is op verzoek verkrijgbaar bij uw CI.

De overgangstermijn is 2 maanden. D.w.z. dat uiterlijk 2 maanden na publicatie van de vernieuwde VVAK-documenten certificatie op basis van de vernieuwde documenten moet plaatsvinden. De oude documenten zijn dan niet meer geldig.

5 Bemonstering en analyse

De teelt volgens de eisen die in dit schema zijn opgenomen, leidt er toe dat de teler een voedselveilig en duurzaam product aflevert. De verwerker van het product zal daarnaast bij ontvangst op het verwerkingsbedrijf, tijdens het verwerkingsproces en/of na afloop van het verwerkingsproces monsters nemen om vast te laten stellen of zich nog residuen van bijv. gewasbeschermingsmiddelen of andere ongewenste stoffen, bijvoorbeeld mycotoxinen, in het product bevinden en of het maximaal toegestane niveau hiervan wordt overschreden. Elke verwerker bepaalt zelf op welke wijze dit gebeurt maar het dient in elk geval te beantwoorden aan de eisen van het certificeringssysteem van het verwerkingsbedrijf.

5.1 Residuen gewasbeschermings- en bewaarmiddelen

Door het merendeel van de afnemers van akkerbouwmatige geteelde producten wordt het eigen monitoringsysteem als afdoende garantie gezien om producten af te leveren die voldoen aan de residunormen voor gewasbeschermings- en bewaarmiddelen. De kans dat er tijdens de teelt overschrijding van de normen (Maximum Residu Level - MRL) plaatsvindt wordt uitermate klein geacht omdat de teler én directe afnemer zich dienen te houden aan het wettelijk gebruiksvoorschrift (bijv. veiligheidstermijnen). Voor deze teelten wordt van de teler niet verwacht dat hij zelf aan een monitoringsprogramma meedoet.

Een uitzondering hierop vormt de aardappelteelt voor de verwerkende industrie (excl. zetmeelaardappelteelt). De telers moeten deelnemen aan het residu monitoringsprogramma, dat integraal onderdeel uitmaakt van de controlesystematiek.

Naast bemonstering en controle van het eindproduct ten tijde van uitlevering wordt tevens een controle uitgevoerd op de registratie van de gebruikte gewasbeschermingsmiddelen, meststoffen en kiemremmers door de aardappelteler door middel van residucontrole van het gewas (blad) en/of de partij (knollen). Dit dient ter aanvulling op de fysieke bedrijfscontrole van de CI. Op deze manier wordt ook gecontroleerd op middelen die weliswaar geen residu in het eindproduct achterlaten maar niet zijn toegestaan bij de teelt of niet geregistreerd zijn.

De residucontrole is in een aantal fasen van het aardappelteelt/productieproces van belang:
Teeltfase: controle op registratie van gebruikte middelen, analyse op residuen van toegelaten en (recent) verboden middelen. De resultaten worden vergeleken met het door de aardappelteler geregistreerde gebruik.

Opslag/bewaring/aflevering: controle op registratie van gebruik van de middelen die na de oogst worden gebruikt en op residuen op het product ten tijde van uitlevering (toetsing aan MRL's). Hierbij kunnen ook aangekochte partijen worden betrokken, indien deze aan de verwerkende industrie (kunnen) worden afgezet.

De CI is verantwoordelijk voor het nemen van de monsters en het (laten) uitvoeren van het residu-analyseonderzoek dat aan de gestelde voorwaarden voldoet. De voorwaarden zijn opvraagbaar bij de VAVI.

De bemonsteringsfrequentie bedraagt 12% van de deelnemende aardappeltelers.

De bemonsteringsfrequentie geldt als totaal voor monsters genomen op blad en product. De CI is verantwoordelijk voor een goede verdeling over de verschillende analysepakketten. De verdeling van monsters over gewas (blad-) en product (knol-) onderzoek is aangegeven in onderstaande tabel.

Tabel: Verdeling bemonsteringsfrequentie

Type residu-onderzoek	Gewas	Product
% van telers bemonsterd	2	10

Op basis van nieuwe informatie (analyseresultaten, aanwijzingen uit het veld, food alerts, etc.) of specifieke wensen van de afnemers van deze aardappelen kan de bemonsteringsfrequentie worden geïntensiveerd en het pakket aan middelen waarop wordt gecontroleerd worden uitgebreid. Aanpassing kan plaatsvinden tussentijds (naar aanleiding van signalen uit de markt) alsmede naar aanleiding van de jaarlijks te houden evaluatie.

Wanneer uit het residu-monitoringsonderzoek MRL overschrijdingen blijken, dan moet voldaan worden aan hetgeen is opgenomen in het specifiek daartoe opgestelde stroomschema. Deze is opgenomen in het Handboek VVA.

In seizoen 2021-2022 e.v. zal vooral aandacht zijn voor (rest)partijen die worden aangekocht en/of worden meegeleverd. Voor de monsternamen in bewaarschuren is door de VAVI een apart protocol opgesteld.

5.2 Andere ongewenste stoffen

De afnemers van akkerbouwmatig geteelde producten hebben op basis van nationale of Europese wetgeving monitoringssystemen voor ongewenste stoffen. Een belangrijke ongewenste stof is mycotoxine (bijv. DON in granen, hiervoor gelden m.i.v. 1 juli 2006 Europese normen). Indien gewenst/verplicht, worden producten door de afnemers bemonsterd en geanalyseerd en afhankelijk van de uitkomst, producten geweigerd dan wel (corrigerende) maatregelen genomen.

5.3 Analyse methode

Bij de bepaling van de residuen moet de GCMS + LCMS methode worden toegepast.

5.4 Terugkoppeling / rapportering

Het resultaat van de analyse wordt gemeld aan:

- de teler waarvan een gewas of product is bemonsterd;
- de beoogde afnemer (indien bekend).

Een overzicht van de resultaten van de analyse van alle genomen monsters wordt verstrekt aan de VAVI. De gegevens zijn geanonimiseerd en bedoeld om gebruikt te worden bij verbetering van de borging van voedsel- en voeder veiligheid.

6 Afgifte VVAK-certificaat

Het VVAK-certificaat wordt door de aangewezen CI uitgereikt aan de teler wanneer deze na de fysieke bedrijfscontrole en administratieve controle voor de aangemelde teelten / percelen wordt goed bevonden voor het implementeren van de Beoordelingscriteria met bijbehorende beheersmaatregelen in zijn bedrijfsvoering.

Het VVAK-certificaat bestaat uit een voorblad en eventueel een bijlage.

Dit voorblad wordt in principe eenmaal per 3 teelt- en bewaar seizoenen uitgereikt. Een nieuw voorblad wordt ook uitgereikt bij wijziging (uitbreiding / inkrimping) van het aantal gewasgroepen (modules).

VVAK-certificaat: Voorblad

- Voedsel- en Voederveiligheid Akkerbouw (VVAK)
 - geldend voor de gewasgroep/modules (zie gewasindeling in 1.3):
 - Consumptieaardappelen (Aardappelen Verwerkende industrie)
 - Granen, Zaden, Peulvruchten (GZP)
 - Suikerbieten & cichorei
 - Zetmeelaardappelen
 - (Industrie)groenten
 - Overige akkerbouwmatig geteelde gewassen + vermelding gewasnaam
- Jaar van certificatie (+ datum). Bij verlenging datum gelijk (zie 4.5).
- Voor welke datum de volgende inspectie gaat plaatsvinden dan wel de geldigheidsduur certificaat (evt. per gewas)
- Certificaatnummer
- Uitgereikt aan:(naam teeltbedrijf/teler)...
- Adres / postcode / plaats:
- *Optioneel*: GLN-code van de bedrijfslocatie (uitsluitend met instemming CI)
- Registratienummer (van CI)
- Plaats (van ondertekening door CI)
- Handtekening (CI)

De bijlage hoeft alleen verstrekt te worden indien niet alle percelen van de betreffende teelten worden gecertificeerd. In dat geval wordt aangegeven op welke percelen het certificaat betrekking heeft. Deze informatie is ook voor de afnemer(s) beschikbaar.

VVAK-certificaat: Bijlage

- Bijlage behorende bij Voedsel- en Voederveiligheid Akkerbouw (VVAK)
- Jaar van certificatie:
- Datum afgifte:
- Naam: (teeltbedrijf/teler)
- Adres / postcode / plaats:
- Certificaatnummer:
- Per gewas: aangeven of alle percelen zijn goedgekeurd. Zo niet: dan bij het betreffende gewas aangeven voor welke percelen (incl. oppervlakte en ras(sen)) het geldt.

7 Bezwaar

7.1 Bezwaarprocedure

Nadat de teler schriftelijk op de hoogte is gebracht door de CI dat er geen VVAK-certificaat wordt afgegeven of deze (gedeeltelijk) wordt geschorst of onmiddellijk wordt ingetrokken met de betreffende reden(en) kan hij schriftelijk bezwaar aantekenen bij deze CI. Dit dient te gebeuren binnen 2 weken.

In het bezwaar moet duidelijk omschreven worden waarom de afwijzing, schorsing of intrekking voor het VVAK-certificaat ten onrechte is, en eventueel met ingesloten bewijsmateriaal kan worden aangetoond.

Deze bezwaarschriften worden, indien mogelijk, binnen 4 weken in behandeling genomen door de CI. Of een bezwaar binnen 4 weken wordt afgehandeld ligt aan het onderwerp van het bezwaar:

- Wanneer het duidelijk een administratieve fout is van de teler dan wel CI, die met voldoende bewijsmateriaal kan worden aangetoond, zal de CI binnen 4 weken opnieuw een besluit nemen.
- Wanneer het bezwaar met bewijsmateriaal en/of de eis in VVAK niet eenduidig is, kan de CI besluiten het bezwaar eerst voor te leggen aan een paritair samengestelde commissie binnen de betreffende gewasgroep.

Indien de CI opnieuw een besluit neemt zonder daarbij een paritaire samengestelde commissie om advies te vragen en de teler is het niet eens met de uitkomst van het bezwaar (heroverwogen besluit van de CI) kan hij/zij in "beroep" gaan door de CI te verzoeken het dossier, eventueel aangevuld met bewijzen, voor te leggen aan de paritair samengestelde commissie binnen de betreffende gewasgroep, dan wel de Beroepscommissie VVAK indien het meerdere gewasgroepen betreft.

7.2 Paritair samengestelde commissies

De telers en afnemers hebben voor elke gewasgroep een paritair samengestelde commissie ingesteld of aangewezen. Deze 'Paritaire Commissie'² adviseert bij bezwaren waarbij het bewijsmateriaal of de eis in VVAK niet eenduidig is, maar adviseert ook bij "beroep"-zaken.

1. Aanlevering dossier

Wanneer een bezwaar niet eenduidig door de CI kan worden behandeld worden deze bezwaren door de CI verzameld en van argumentatie en toelichting voorzien. Dit geldt ook voor "beroep"-zaken.

Afhankelijk van het bezwaar (incl. "beroep") wordt deze door de CI in behandeling gegeven bij de door het Akkerbouw Certificeringsoverleg ingestelde Beroepscommissie VVAK (als de afkeuring betrekking heeft op een gewasoverschrijdende eis, schorsing of intrekking), dan wel bij de Paritaire Commissie van betreffende gewasgroep (als de afkeuring een gewasspecifieke eis betreft).

2. Samenstelling van de Beroepscommissie VVAK

Deze beroepscommissie bestaat uit 3 vertegenwoordigers namens de afnemers en 3 vertegenwoordigers namens de teelt onder leiding van een onafhankelijk voorzitter (aangewezen door het Akkerbouw Certificeringsoverleg). De benoemingstermijn is 4 jaar en herbenoeming is toegestaan.

² of een soortgelijk door de telers en afnemer(s) aangewezen orgaan

De Beroepscommissie VVAK kan bij de beoordeling een beroep doen op de Paritaire Commissie per gewasketen, die nauw betrokken is bij de formulering van de eisen vanuit die gewasketen (het gaat om: consumptieaardappelen (VAVI), Zetmeelaardappelen (Avebe), suikerbieten & cichorei (Cosun Beet Company), Granen-Zaden-Peulvruchten (BO Akkerbouw), Groenteverwerking (Vigef).

3. Behandeling bezwaren

De bezwaren (incl. "beroepen") worden z.s.m. behandeld in de Paritaire Commissie van de gewasgroep dan wel de Beroepscommissie VVAK (zie ook punt 1). Nadat deze commissie zich heeft gebogen over het betreffende bezwaar zal deze het advies op schrift stellen en terugkoppelen naar de betreffende CI. Deze CI zal de betreffende teler op de hoogte brengen over het al dan niet honoreren van het bezwaar of "beroep".

De secretaris van de Beroepscommissie VVAK ontvangt een afschrift van de adviezen van de Paritaire Commissies van de betreffende gewasgroepen, teneinde eenduidigheid in de beoordeling en afstemming te bevorderen.

4. Aantekening arbitrage

Wanneer een teler zich niet kan vinden in het resultaat van zijn bezwaar (incl. "beroep") kan er arbitrage worden aangevraagd. Voor de invulling hiervan wordt verwezen naar het leveringscontract met de betreffende afnemers, waarin deze procedure is geregeld.

7.3 Bewijsstukken

Bij het aantekenen van bezwaar (incl. "beroep") of arbitrage, is het van belang om beweringen te onderbouwen met (overtuigende en feitelijke) bewijzen. De beoordeling vindt namelijk plaats op basis van de aangeboden bewijzen. Slechts indien daar gegronde reden voor is, zal zelf onderzoek worden ingesteld door de betreffende commissie.

Bijlage A: Criteria voor CI's.

De CI moet voldoen aan o.a. onderstaande minimumeisen:

- De CI is NEN-EN-ISO/IEC 17020:2012 of NEN-EN-ISO/IEC 17065:2012 geaccrediteerd voor het onderhavige schema of voor het totaal van de onderliggende (6) VVC's;
- De CI heeft aantoonbare ervaring met controle en certificering in de akkerbouwsector;
- Aantoonbare kennis van regelgeving in de akkerbouw;
- Bereidheid tot het ondergaan van één of meerdere audits vanuit de beheerder van het certificaat;
- De CI is bereid en in staat om, indien van toepassing, de in **bijlage C** omschreven informatie aan de betrokken afzetorganisaties te leveren;
- De CI rapporteert jaarlijks bevindingen ten aanzien van de certificering (hoeveelheid telers, reden afkeuring) aan het Akkerbouw Certificeringsoverleg;
- De CI verplicht zich om aanwezig te zijn op een jaarlijks te organiseren harmonisatieoverleg inzake de interpretatie van de eisen.

CI's die van start willen gaan met het VVAK-certificatieschema dienen eerst erkend te worden door het Akkerbouw Certificeringsoverleg. Geïnteresseerde CI's kunnen hiertoe (vroegtijdig) een verzoek indienen bij het Akkerbouw Certificeringsoverleg. Zij dienen zich akkoord te verklaren met de inhoud van het document 'Criteria voor Controlerende Instanties', waarin een nadere en volledige uitwerking is opgenomen van alle rechten en plichten van een CI.

Bijlage B: Lijst door Akkerbouw Certificeringsoverleg erkende CI's

organisatie	contactpersoon			adres	postcode	plaats	telefoon / internet
Kiwa Verin B.V.	dhr.	H.	Willemsen	Wilmersdorf 50	7327 AC	Apeldoorn	088-9984310; NL.info.crop@kiwa.com https://www.kiwa.com/nl/nl/markten/agro-veevoer-en-voeding/sectoren/
SGS Nederland B.V.	dhr.	E.	Loggen	Pb 200	3200 AE	Spijkenisse	088-2143294; nl.afl.plantaardig@sgs.com , www.sgs.nl/
Control Union Certifications B.V.	Dhr.	M.	Timmerman	Pb 161	8000 AD	Zwolle	038-4260100; mtimmerman@controlunion.com en/of landbouw@controlunion.com https://certifications.controlunion.com/nl

Voorbehoud

Het is mogelijk dat er zich na publicatie wijzigingen in deze lijst van erkende CI's voordoen. Voor de meest actuele lijst zie www.bo-akkerbouw.nl/dit-doen-wij/certificering.

Bijlage C: Informatie CI naar afnemers en beheerder VVAK

Na aanmelding van de teler voor het VVAK-certificaat bij een erkende CI, machtigt de teler de CI om de volgende gegevens aan de door de betreffende teler gemachtigde afnemer te verstrekken:

- In een Excel overzicht:
 - **Gemachtigde** afnemer(s)
 - **Telernummer** bij afnemer(s)
 - **Nummer** bij CI
 - **Klantnummer afnemer(s)**
 - **Controle datum**
 - **Geldigheidsduur certificaat of vóór welke datum de volgende controle zal plaatsvinden**
 - **Achternaam**
 - **Naam (teeltbedrijf/teler)**
 - **Adres**
 - **Postcode + Plaats**
 - **Ras(sen)**
 - **Oppervlakte**
 - **Status (incl. schorsing vanwege verzoek teler of non-conformiteit)**
 - **Certificaatnummer**
 - **Reden** (bij afkeuring n.a.v. controle)
 - **Omschrijving** (bij afkeuring n.a.v. controle)
 - **Residumonster** (gewas- of knolmonster) – indien van toepassing
 - **Uitslag residumonster**
- Wekelijkse rapportage betreffende status van aangemelde telers naar gemachtigde afnemer. Afwijking daarvan uitsluitend in onderling overleg met afnemer.
- Het verstrekken van de areaalgegevens aan de afnemer is niet verplicht omdat deze gegevens onvolledig of onbetrouwbaar kunnen zijn. In overleg met de afnemer kan gekozen worden voor het gebruik van de bij de afnemer bekende areaalgegevens.
- Aanlevering volgens een vast format (per afnemer vast te stellen, zie voorbeeld op: <https://vavi.nl/nl/downloads/>) en/of de afnemer toegang verschaffen tot een digitaal archief.
- Kopie uitslag residumonster van teler voor gemachtigde afnemer (geldt alleen voor consumptieaardappelen).
- Mededeling van (gedeeltelijke) schorsing of intrekking van het VVAK-certificaat.

Daarnaast stemt de teler bij deelname aan het VVAK-systeem in met het verstrekken van de boven- en onderstaande informatie aan de beheerder van het VVAK:

- Eindrapportage van de CI na afloop van het jaar, van een teelt en opslagseizoen. Dit ten behoeve van evaluatie en communicatie met de CI's, de betrokken afzetorganisaties en andere schakels in de keten.

Bijlage D: Gewasindeling

VVAK kent gewasmodules voor:

- zetmeelaardappelen,
- consumptieaardappelen,
- (industrie)groenten,
- granen, zaden en peulvruchten,
- suikerbieten & cichorei en
- overige

Hieronder is per gewasgroep (module) vermeld welke akkerbouwmatige geteelde gewassen daartoe behoren:

Gewasgroep/module	Gewassen			
Zetmeelaardappel	Aardappel, zetmeel-			
Consumptieaardappel	Aardappel, consumptie- (tafel)	Aardappel, poot- (m.n. boven/ondermaat)	Aardappel, consumptie- (overig)	
(Industrie)groente (incl. kruiden)	Aardappel, zoete Aardpeer Andijvie Asperge (groen/wit)	Erwten, kikker-* Erwten, rozijnen* Erwten, suiker-*	Koolrabi Krotten Kruiden, overig (aromatisch)	Schokker* Schorseneer Selderij, blad- ¹
<i>* ook onder GZP mogelijk, afhankelijk van gebruiksdoel</i> <i>** ook bekend als Rettich</i>	Bieslook Biet, rode Biet, snij-	Kapucijners* Kervel Knolraap	Linzen* Lupine* Maïs, suiker-	Selderij, bleek- ¹ Selderij, knol- ¹ Sjalotten
	Bonen, haricot vert Bonen, snij- (stam-/stok-)	Knolvenkel Knoflook	Munt Pastinaak	Sla (div.) Soja* (kiemen)
	Bonen, sperzie- (ook stam/stoksla-)	Kool, bloem-	Peen, bos-	Spinazie (blad)
	Bonen (overige)*	Kool, boeren-	Peen, fijne (incl. Parijse)	Tijm
	Broccoli Courgette	Kool, Chinese Kool, rode	Peen, grof Peterselie (incl. wortel-)	Uien, plant-/zilver- Uien, zaai-
	Cicoria Catalonia Dille Erwten, dop-* Erwten, gele (droog)*	Kool, savooie kool, sluit- Kool, spits- Kool, spruit-	Pompoen Postelein Prei Rabarber	Venkel Witlof (trekteelt) X-beete**
	Erwten, grauwe* Erwten, groene*	Kool, witte Koolraap	Radicchio Rapen	¹ ook Selderij, groen-
Granen, zaden en Peulvruchten (GZP)				
- <u>Granen:</u> (zetmeelhoudend zaden)	Gerst Gierst Haver	Kanariezaad (gras) Maïs, korrel- (zetmeel/voer) Maïs, korrel- (popcorn)	Rogge Sorghum Spelt	Teff Tarwe Triticale
- <u>Zaden:</u> (oliehoudende zaden en groenbemesters)	Beemdgrassen** Bladrammenas*** Bladkool***	Karwij Klaver (div.)*** Koolzaad	Mosterd Quinoa Raaigrassen**	Vlas, vezel- (+zaaizaad) Vlas, vezel- (+lijnzaad) Wikke***

** graszaadteelt *** groenbemester (zaad- + najaars(volg)teelt)	Blauwmaanzaad Boekweit Gele mosterd***	Kropaar** Luzerne (zaaizaad) Lupine***	Spinazie (zaaizaad) Teunisbloem Timothee**	Zonnebloem Zwenkgrassen**
- Peulvruchten: (m.n.zaaizaad en feed) <i>Ook onder (industrie)groente mogelijk, afhankelijk van gebruiksdoel</i>	Bonen, bruine Bonen, gele Bonen, kievits- Bonen, nier- (kidney) Bonen, tuin-	Bonen, veld- Bonen, witte Bonen, zwarte Erwten, dop- Erwten, gele (droog)	Erwten, groene Erwten, grauwe Erwten, kikker- Erwten, rozijnen Erwten, suiker-	Kapucijners Linzen Lupine Soja (bonen) Schokker
Suikerbieten & cichorei	Bieten, suiker- Cichorei (inuline-)			
Overige	Bieten, voeder- Brandnetel Erwten, voeder- Ginseng	Grasland (wei- /maailand) Graszoden Groenbemester (jaarteelt) Hennep, vezel- Hop	Kruiden, overig (medicinaal) Luzerne (voer) Maïs, CornCobMix Maïs, MaïsKolvenSilage Maïs, snij-	Meekrap Stoppelknol Valeriaan Voederwikke Witlofpennen

Bijlage E: VVAK modules

Aan het VVAK zijn achtereenvolgens de volgende modules gekoppeld:

- Consumptieaardappelen (voor de Aardappel Verwerkende industrie). Dit betreft het Voedselveiligheidscertificaat aardappelen verwerkende industrie (VVA). Het schema is te vinden op: <https://vavi.nl/nl/downloads/>.
- Zetmeelaardappelen. Dit betreft het Voedselveiligheidscertificaat Zetmeelaardappelen van Avebe. Het maakt integraal onderdeel uit van het VVAK.
- (Industrie)groente. Dit betreft het Voedselveiligheidscertificaat (industrie)groente van de Vigef. Het schema maakt integraal onderdeel uit van het VVAK.
- Suikerbieten. Dit betreft het Voedselveiligheidscertificaat Suikerbieten van Cosun Beet Company. Het maakt integraal onderdeel uit van het VVAK.
- Granen, zaden en peulvruchten (GZP). Dit betreft het Voedselveiligheidscertificaat Granen, Zaden en Peulvruchten van de BO Akkerbouw. Het maakt integraal onderdeel uit van het VVAK.

De VVAK modules zijn reeds meerdere jaren als zelfstandige certificatieschema's beschikbaar (geweest). Deze certificatieschema's worden ook wel gewascertificaten genoemd. Het VVAK is ontstaan door de samenvoeging van de eisen uit de gewascertificaten.

De beheerders van de gewascertificaten voor (industrie)groente, GZP, zetmeelaardappelen hebben in 2013, 2015 resp. 2023 besloten om gebruik te maken van de VVAK documenten en het VVAK systeem. Er bestaan sindsdien geen documenten met alleen de eisen voor deze gewassen. Cosun Beet Company heeft besloten om vanaf teelt 2025 gebruik te maken van de VVAK documenten en het VVAK systeem. Het gewascertificaat wordt dan niet langer aangeboden.
